National Library 55253
Gen. Acquisitions Section
OTTAWA, Ont. K1A ON4

National Library Bibliothèque nationale
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

B103/c/4/5

Second class mail registration number 1880

VABA EESTLANE

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

ILMUB IGAL TEISIPÄEVAL JA NELJAPÄEVAL

Nr. 32 (2764) XXX aastakäik — Teisipäeval, 28. aprillil 1981 — Tuesday, Aprill 28. 1981 — Üksiknumbri hind 50 centi

EKN pooldab Eesti Päevi Torontos

Olof Tammark: Peame kõigiti toetama Eestis tegutsevaid vabadusvõitlejaid

Toronto Eesti Majas möödunud laupäeval toimunud Eestlaste Kesknõukogu Kanadas käesoleva koosseisu viimasel üldkoosolekul võeti vastu juhatuse ettepanek, et järgmised Ülemaailmsed Eesti Päevad peavad toimuma Torontos, mis on sobivamaks asukohaks meie rahvuspoliitiliste ja vabadusvõitluslike taotluste kõige mõjuvamalt esile toomiseks ja rahvuskultuuri esitamiseks eesti ühiskonnas ja ka väljaspoole. Resolutsioonis rõhutati ühtlasi, et samal seisukohal asuvad Ülemaailmne Eesti Kesknõukogu ja Eesti Rahvuskomitee Ühendriikides.

Koosolekul esines sütitava kõnega Vabadusvõitlejate Abistamise Toimkonna abiesimees USA-s Olaf Tammark Chicagost, kes eriti esile tõi Eestis praegu toimuvat vabadusvõitlust ja neid mehi, kes selle eest kannatavad ja surevad.

Koosoleku avas ühikese tervitusega EKN esimees L. Leivat. Vaimuliku kõne ja palvuse pidas praost E. Lepik, kes kirjeldas kuidas N. Liit on valedega ja vägivallaga on saanud oma valdusesse tohutud maaalad ja paljud rahvad.

Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ei ole midagi vallutanud, kuid ta on kujunenud selleks soolateraks venelase saapas, mis teda alati hõõrub ja häirib.

Oma palves palus praost õnnistust EKN-u tööle ja eesti rahvale.

Koosoleku juhatajateks valiti H. Lupp ja L. Kahro, sekretärideks A. Kala ja E. Lindaja. Koosoleku juhataja ettepanekul mälestati leinaseisakuga Venemaal sunnitöölaagris surnud eesti vabadusvõitlejat dr. Jüri Kukke. Aupeakonsul I. Heinsoo oma tervituses kriipsutas eriti alla ja tõi esile kodumaal praegu toimuvat vabadusvõitlejate tegevust, kus paljud eestlased julgevad oma südametunnistuse ja rahvustunde ajel vastu astuda ülekohtule.

Meie ülesandeks on nende võitlusele kõigiti kaasa aidata ja tutvustada seda maailmale.

Chicagost kohale sõitnud Olaf Tammark, kes võitles Teises maailmasõjas mitmel rindel ja metsavennana kommunistide vastu ning on saanud kolm korda haavata, viibides ise ka 1945. aastast kuni 1954. aastani vene sunnitöölaagris, kirjeldas esmajoones dramaatilises sõnastuses meie vabadusvõitlust ja meie rahva kannatusi. Järgnevalt võttis ta vaatluse alla meie praeguse võitluse Eesti maa ja rahva vabastamiseks, mainides, et see võitlus on muutunud ägedamaks, kusjuures raudne eesriie ei suuda enam lahutada väliseestlasi ja kodumaal võitlevaid eestlasi. Kõneleja mainis, et Ungari ja Tshehhoslovakkia sündmused on viinud eestlased kodumaal veendumusele, et relvajõuga ei suuda meie Eestit vabastada ning et meil ei ole ka Ühendriikidelt selleks mingit abi loota. Kuid 1970-nendate aastate võitlusrinne kodumaal kinnitab, et seal on asutud vaimujõuga võitlusesse rõhujate vastu.

Kodumaa sündmused näitavad, et kui meie rahvast ähvardab kadu, siis kerkib seal üles uusi juhte, kes oma ennastsalgavusega ja julgusega on eeskujuks teistele.

Oma kõne teises osas vaatles Olaf Tammark meie siinset tegevust Eesti vabadusvõitluse alal ja toonitas, et meie peame abistama kodumaal tegutsevaid vabadusvõitlejaid neile kirjade saatmisega ning nende tegevuse esile tõstmisega välismaailmas, mis aitab tõsta sealsete vabadusvõitlejate enesekindlust. Edasi kriipsutas ta alla, et Välis-Eesti noored peaksid leidma omavahelise otsese kontakti eesti noortega. Selliste kontaktide loomiseks ei ole meil vaja VEKSA (Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühingu) ääasabi.

Vabadusvõitluse suur raskuspunkt asub kodumaal ning koos kodueestlastega peame nõudma inimõiguste ja vabaduste rakendamist Eestis.

Eesti vabadusvõitlus nõuab meilt tööd ja tegevust, kuid meie peame jääma ustavaks oma rahvale nii sõnas kui ka teos.

Läbirääkimistel tõsteti üles küsimus, kas siit saadetud kirjad lähevad vangidele kätte. O. Tammark vastas, et mõningate kätteläinud kirjade kohta on andmeid. Kuid kuigi ka kõik kirjad kätte ei lähe, siis ometi anname nende kirjade kaudu KGB-le teada, et välismaailmas tuntakse ja teatakse kõiki poliitilisi vange, et nende peale mõeldakse ja tuntakse nende pärast muret. Pealegi on olukorrad vene vangilaagrites sellest ajast alates, mil tema seal viibis, tunduvat muutunud.

1980/81 a. tegevusaasta I poolaasta tegevusele ja tegevuskavalistele küsimustele andis lisaks kirjalikult välja jagatud ülevaatele seletusi esimees L. Leivat. Ta ütles, et vastavalt EKN-u taotlustele on Kanada immigratsiooniministeerium nõus Mart Niklust Kanadasse vastu võtma kui N. Liidu võimud ta vangilaagrist vabastaksid.

Välisministeeriumist ei ole aga selles küsimuses vastust saabunud.

L. Leivat juhtis tähelepanu ka asjaolule, et järgmine Balti Õhtu Ottawas on järjekordselt kümnes ja sel puhul tuleks mõtelda selle korraldamisele suurejoonelisemalt ja pidulikumat.

Aruande kohta võttis täiendavalt sõna veel väliskomisjoni esimees Mati Epner ning H. Lupp teatas koolikomisjoni esimehe E. Marteni nimel, et eesti täienduskoolidel, EKN koolikomiteel ja

(Järg lk. 8)

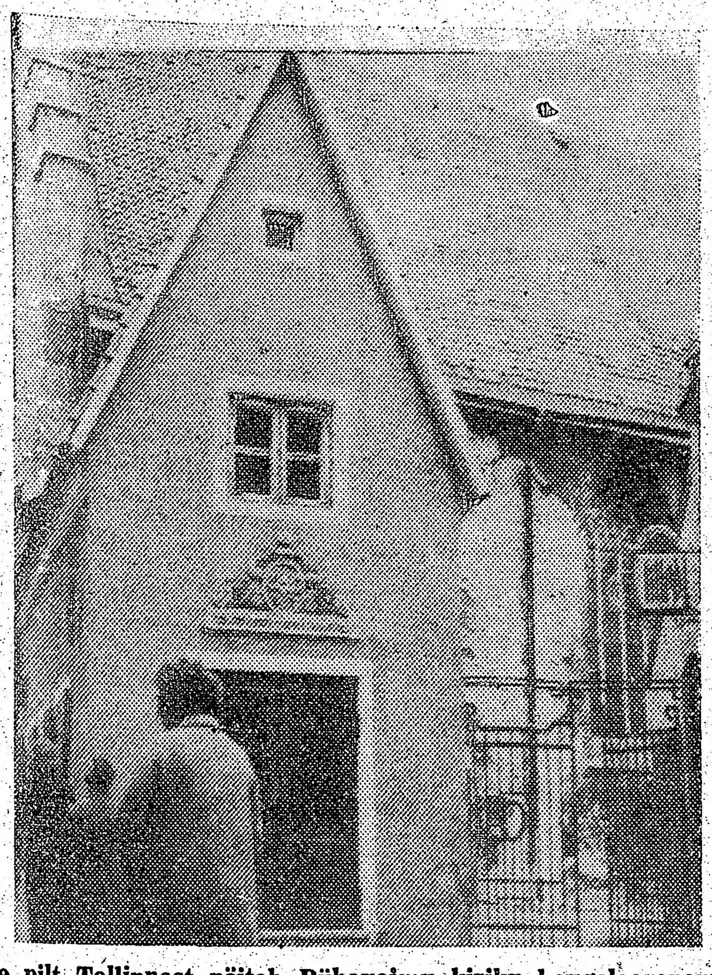

Värske pilt Tallinnast näitab Pühavaimu kiriku kaugelearenenud välist lagunemist. Katkine katus, varisenud krohv. Samal ajal on aga hästi hoolitsetud esiplaanil asuva 17-nda sajandi hoone eest kirikuukse ja Saiakangi vahel.

Ontario piirab venelaste röövpoliitikat

Ontario parlamendis Torontos on esitatud seaduseelnõu, millega kavatsetakse sulgeda see auk, mis võimaldab N. Liidul igal aastal raudeesriide tagant Kanadasse saabunud emigrantide pärandustompudest välja lüpsta 18 miljonit dollarit. Uue seaduse kohaselt on selleks vaja enne vastavat kohtuotsust kui välismaal elavatele pärijatele hakatakse pärandustompudest summasid välja maksma. Senise tava kohaselt nõudsid N. Liidu teenistuses olevad Kanada advokaadid surma läbi lahkunud isiku sugulaste allkirjadega varustatud volituste abil pärandustombu rahaks tegemist ja saadud raha raudeesriide taha saatmist, mida seni ajani pidevalt on tehtud. Raudeesriide taha saadetud summadest võttis vene valitsus lõviosa endale kuna kadunud sugulastele anti pärandussummadest ainult taskuraha.

Ameerika vili voolab jälle Venemaale

President Reagani kontroversiaalne otsus

WASHINGTON — Ühendriikide president Reagantühistas möödunud reedel ameerika teravilja väljaveokeelu N. Liitu, mida mõned poliitilised ringkonnad peavad praeguses olukorras väge kergekäeliseks sammuks, millel võivad olla tohutud poliitilised tagajärjed. President Reagan vabandas oma sammu sellega, et Ühendriikide farmerid saavad teravilja väljaveokeelu säilitamisel suurte majanduslike kaotuste osaliseks ning et teravilja embargo ei avalda venelastele seda kahjustavat mõju, mida selle rakendamisel loodeti.

Teravilja embargo rakendas Ühendriikide endine president Carter karistuseks N. Liidule Afganistani okupeerimisel. Praegune president Reagan väitis valimiskampaania ajal põllumajanduspiirkondadest häälte hankimiseks,

et ta kaotab Valgesse Majja pääsemisel väljaveokeelu, kuid ta viivitas sellega seni ajani, taibates nähtavasti, et ta oli andnud valimiskampaania ajal kergekäeliselt lubadusi, mis nõrgestavad Ühendriikide välispoliitilist initsiatiivi.

Nüüd oli ta ilmselt siiski sunnitud järele andma farmerite survegruppide nõudmistele ja tühistas teravilja väljaveokeelu N. Liitu.

Presidendi otsusel on kahtlemata suured tagajärjed Ühendriikide kõvakäelise välispoliitika kujundamisel ja välisminister Haig asus kohe presidendi otsuse tagajärgi pehmendama. Ta toonitas Ühendriikide Ajalehtede Toimetajate Ühingu kokkutulekul, et N. Liit moodustab suure ohu maailma rahule ning Ühendriikidel on õigus ja kohustus venelaste edasitungi pidurdada.

Hiljem mainis Haig ühele ajalehele antud jutuajamisel, et Ühendriigid lõpetavad igasuguse kaubavahetuse N. Liiduga ja keelustavad vilja väljaveo kui punaarmee peaks okupeerima Poola.

Väljaveokeelu alt vabastati umbes 17 miljoni tonni suurune teravilja kogus, mis Ühendriigid olid lubanud venelastele enne Afganistani invasiooni. See kvantum oli mõeldud lisana 8 miljonile tonnile teraviljale, mis venelased saavad Ühendriikidelt aastas ja millist lepingut ei ole tühistatud.

Suslov ootamatult Varssavis

Surve poola kommunistidele rangema poliitika rakendamiseks

VARSSAVI — N. Liidu poliitbüroo saatis oma liikme ja ideoloogi Mihail Suslovi Varssavisse, et mõjutada sealset juhtkonda kõvakäelisema poliitika rakendamiseks tööliste ja iseseisvate põllumeeste vastu. Pärast nõupidamist Poola kommunistliku partei peasekretäri Kania ja teiste Poola juhtidega avaldati kommünikee, milles mõlemad pooled kutsusid kõiki „poola patriootilisi jõudusid" võitlema nende sisemiste ja väliste ähvarduste vastu, mis taotlevad Poolas sotsialismi hävitamist.

Poola ametliku teadetebüroo PAP'i andmetel toimusid nõupidamised osaliselt väiksemas ringis, kuid osa läbirääkimisi korraldati Poola kommunistliku partei keskkomitee poliitbüroo osavõtul.

Suslovi külaskäigu põhjusena mainivad poliitilised vaatlejad Kremli üha kasvavat muret Poola sündmuste pärast ja viimasel ajal häirib neid eriti farmeritele loa andmine oma iseseisva ametiühingu moodustamiseks.

Ühises kommünikees mainitakse, et mõlemad pooled kohustuvad võitluseks kõigi nende väliste imperialistlike jõudude vastu, kes üritavad sekkumist Poola siseasjadesse. Paljud tundemärgid lasevad oletada,

★

et Suslov avaldas Poola kommunistliku partei juhtkonnale survet senisest rangema poliitika tarvitusele võtmiseks dissidentide ning tööliste ja farmerite juhtide vastu.

Giscard võitis esimese ringi

Prantsusmaa ootab presidendivalimiste teist ringi

PARIIS — Prantsusmaal toimus möödunud pühapäeval pinevusega oodatud presidendivalimiste esimene ring, millest kahe tugeva kandidaadina väljusid praegune president Valery Giscard d'Estaing ja sotsialistide juht Francois Mitterand, kellede vahel toimub kahe nädala pärast uus valimislahing — valimiste teine ring, mis peab otsustama, kumb kandidaatidest pääseb presidendi positsioonile.

Valimiste esimeses ringis esines kümme kandidaati ning Giscardi ja Mitterandi kõrval olid seal tugevamateks kandidaatideks kommunist Georges Marchais ja gaullist Jacques Chirac.

Kommunistid tulid valmislahingust välja suurte kaotustega kuna Marchais sai ainult 16 protsenti äraantud häältest.

Jacques Chiracile andsid 17,5 protsenti, Giscardile 28,6 ja Mitterandile 26 protsenti valijatest oma hääled.

Giscardi pooldajad lootsid oma kandidaadile suuremat toetust, kuid Prantsusmaa praegune president ei ole rahvamasside hulgas populaarne ning ei ole suutnud enamust oma selja taha koguda.

Arvatakse, et paljud kommunistid andsid oma hääled sotsialistide kandidaadile Mitterandile, kuna nende kandidaadil Marchaisil ei ole nagunii väljavaateid võidule.

Kalkuleeritakse, et 10. mail toimuval valimiste teises ringis peavad sotsialisid looma mingisuguse koostöö kommunistidega, et saada kommunistide hääli ja toetust.

Õiendus

Teisipäeval, 21. aprillil, ilmunud „Vaba Eestlases" on juhtunud viimasel leheküljel avaldatud kuulutuses „Suvine kellaaeg" eksitav viga, mida palume vabandada. Kuulutuses on mainitud, et kellad tulevad 26. aprillil kell 2 e.l. üks tund tagasi lükata, kuid õieti peab olema EDASI LÜKATA.

ASUT. 1951 TORONTOS
EESTI RAHVUSTEATER KANADAS

Eesti Rahvusteater Kanadas
laup., 2. mail — 2 etendust — kell 3 p.l. ja kell 7.30 õ.
St. Lawrence Centre, Town Hall'is

LYDIA KOIDULA

SÄÄRANE MULK

naljamäng 3. vaatuses
Lavastus — RUDOLF LIPP
Kujundus — TIINA LIPP
Kaastegevad: RIINA REINIK, RITA ILISSON-SUI, KRISTIINA VALTER, JAAN LENTS, AUGUST TOMBAND, HEINO WELLNER ja RUDOLF LIPP

Pääsmed eelmüügil: E. Abistamiskomitees, tel. 461-1344; POKO's tel. 488-2078; Elsa Vellner, tel. 223-6927; Town Hall'i kassas, tel. 366-1656 ja kohapeal enne etenduse algust

wintario

23. aprillil toimunud Wintario loterii loosimisel langesid 100.000-dollarilised peavõidud piletile nr. 410985. $25.000 võitsid nr-d 704044, 772779, 215381 ja 063706, $1000 — 80728, $100 — 5226, $10 — 744 ja tasuta piletiraamatu numbrid 92.

E. Pensionäride Klubi Torontos
tervisvõimlemisringi ja klubi laulukoori ühine

Kevadine pärastlõuna kohvi

mitmesuguse lõbusa kavaga, vennad Säägid, laulud jne.

Kohvi* ★ *Loterii

EESTI MAJAS 7. mail kell 2.30 p.l.
Pääsmed $4.— Kõik tere tulemast!

T. E. TÄIENDUSKOOL KORRALDAB
PÜHAPÄEVAL, 10. MAIL KELL 2 P.L.
EESTI MAJA SUURES SAALIS, 958 Broadview Ave.

EMADEPÄEVA AKTUSE

Emadepäeva kõnelejaks on T.E.S. Täienduskeskkooli lõpetanu LINDA KUKK
Eeskava õpilastelt koos näidendiga:
„LILLI SULLE EMAKENE"

VABADE EESTLASTE HÄÄLEKANDJA

VABA EESTLANE

VÄLJAANDJA: O/Ü Vaba Eestlane, 135 Tecumseth St. Toronto
PEATOIMETAJA: Karl Arro
TOIMETAJA: Hannes Oja
POSTIAADRESS: P.O. Box 70, Stn. C, Toronto Ont. M6J 3M7
TELEFONID: toimetus 364-7521, talitus (tellimised, kuulutused, ekspeditsioon) 364-7675

TELLIMISHINNAD Kanadas: aastas $38.—, poolaastas $21.— ja veerandaastas $11.—, kiripostiga aastas $61.—, poolaastas $33.— ja veerandaastas $17.—
TELLIMISHINNAD väljaspool Kanadat: aastas $42.—, poolaastas $23.— ja veerandaastas $12.—. Kiripostiga USA-s: aastas $67.—, poolaastas $35.50 ja veerandaastas $18.50
LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse: aastas $76.—, poolaastas $38.— ja veerandaastas $20.—
Aadressi muudatus 50 c. — Üksiknumbri hind 50 c.

FREE ESTONIAN

Published by Free Estonian Publisher Ltd., 135 Tecumseth St., Toronto Ont. M6J 2H2

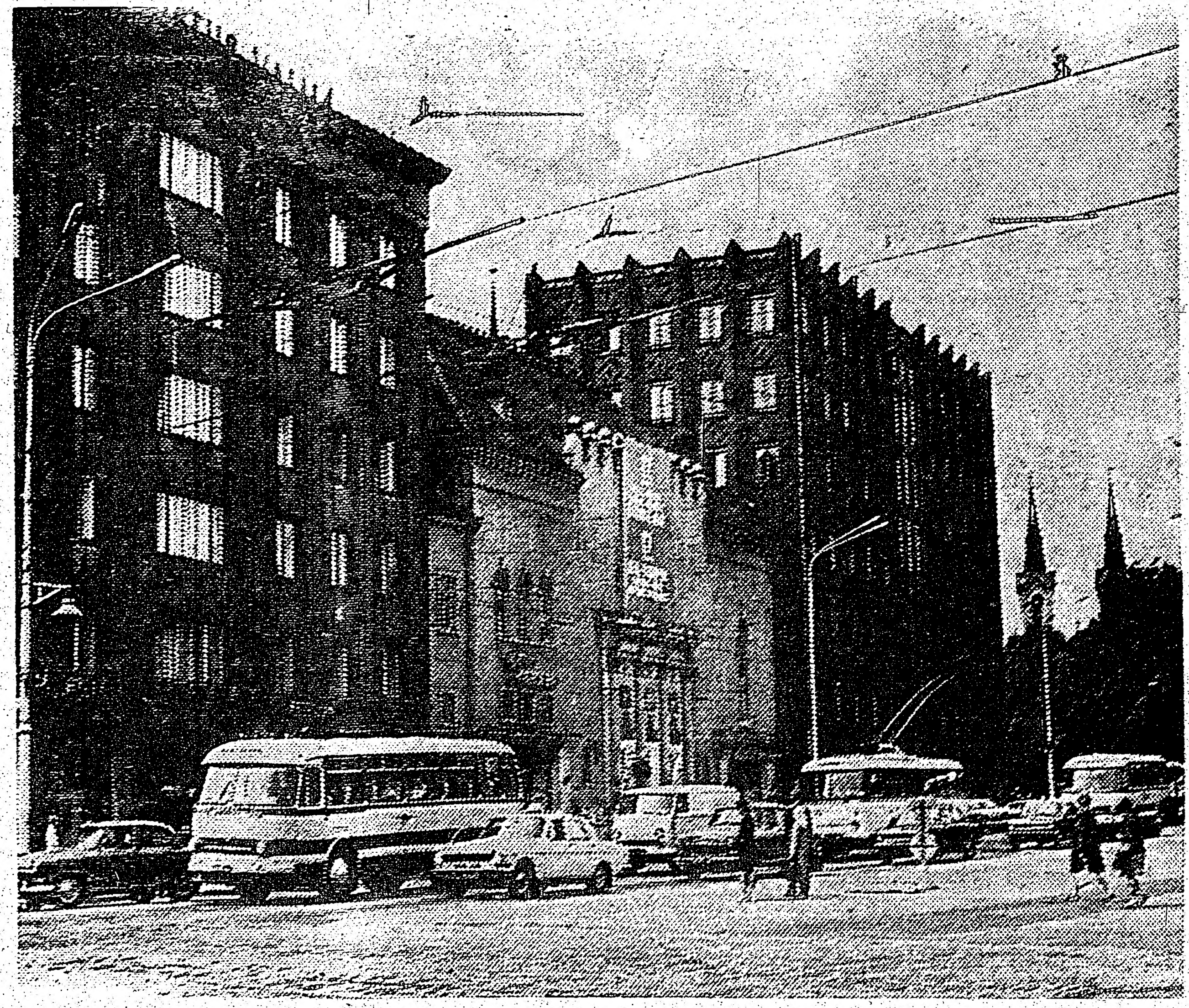

Tallinna Vabadusväljak, mille kommunistid on ümber ristinud Võiduväljakuks, on läbi aegade olnud maalilise Eesti pealinna tsentrumiks.

Kommunistide mured

Eestimaa Kommunistliku partei peasekretär Karl Vaino nämmutas Tallinnas toimunud Eestimaa Kommunistliku partei parteiaktiivi koosolekul veelkord läbi kõik need käsud ja eeskirjad, mis laoti Kremlis N. Liidu Kommunistliku partei kongressil kõigist nõukogudemaa nurkadest kokku sõitnud delegaatide ette. Neid käske ja korraldusi on palju ning need haaravad peaaegu kõiki elusektoreid, mis on painutatud jäägitult partei kõikvõimsa kontrolli alla. Kuid erilist tähelepanu pälvivad siiski Vaino sõnavõtust need küsimused, mis puudutavad N. Liidu valulapse — põllumajanduse — sektorit ja nõukogude inimese väljaarendamist vastavalt partei ideoloogide eeskirjadele ja arusaamistele.

Kuivõrd raskes olukorras on praegu nõukogude põllumajandus, see selgus juba sellest, et Vaino pidas põllumajanduse efektiivsuse tõstmiseks vajalikuks maksimaalsete pingutuste tegemist ning loomakasvatussaaduste tootmisel „löök-tempo" saavutamist. Partei peasekretär rõhutas, et loomakasvatuse produktiivsuse edasiseks suurendamiseks on tähtis söödabaasi tugevdamine, kuna „me ikka ei ole veel üle saanud raskustest sööda nappuse alal."

Nendest väidetest võib järeldada, et Eestis kitsamas mõttes ja kogu Venemaal laiemas mõttes, tuntakse praegu suurt puudust loomasöödast, mis osaliselt on tingitud loomasööda väljaveo keelust Ühendriikidest N. Liitu. Kui viimased teated Washingtonist mainivad, et president Reagan kavatseb lähemal ajal selle president Carteri poolt rakendatud teravilja väljaveokeelu tühistada, siis teeb ta sellega kahtlemata suure poliitilise vea ning aitab venelased üle suurtest raskustest liha- ja piimasaaduste tootmisel.

Karl Vaino oli sunnitud põllumajandusest rääkides ka järjekordselt tunnistama, et Eesti põllumajanduste toodangule on suurte kolhooside ja sovhooside kõrval ülima tähtsusega väikesed eramaalapid ja nende abil ülalpeetavad kariloomad, sead ja kodulinnud. Sekretär ütles, et kui rääkida abinõude kasutamisele võtmisest loomakasvatuse intensiivistamiseks kolhoosides ja sovhoosides, ei tohi nõrgendada tähelepanu soodsate tingimuste loomisele liha ja piima tootmiseks elanike majapidamistes. „Elanike majapidamiste" all mõtlevad parteijuhid neid väikeseid eraviisiliselt haritud maalappe, mis on seni tõhusalt abistanud suuri riiklikke põllumajanduse ettevõtteid, mis on viinud nõukogude põllumajanduse pankroti veerele. Karl Vaino pidi vist mitu korda neelatama enne kui ta nendest marksistlike põhimõtetega täielikus vastuolus olevatest maalapikestest rääkides väitis, et „selles valdkonnas peavad hoolitsevamalt ja tähelepanelikult suhtuma mitte ainult kohalikud nõukogude organid, vaid ka kolhooside ja sovhooside ning varumisorganite ja tarbijate kooperatsiooni juhtijad."

Tundub ennekuulmatuna, et sovhooside ja kolhooside juhtidele tehakse korraldus väikeste eramaalappide harijate toetamiseks ja nende eest hoolitsemiseks. Praktiliselt annab partei ise sellega tunnistuse riikliku põllumajandussüsteemi pankrotile, kuid seda ei ole võimalik avalikult ja otseselt tunnistada, kuna see tähendaks kogu kommunistliku ideoloogia kokkuvarisemist. Probleemist üle saamiseks katsutakse põllumajandussaaduste alal tekkinud lünka täita eramajapidamistele suuremate võimaluste andmisega, kuid selliste hädaabinõude otsimine on siiski ainult ajutiste vahendite kasutamine ning pikemas perspektiivis jookseb kogu süsteem siiski ummikusse.

K. Vaino pikast kõnest oli eriti huvitav ka see lõik, mis puudutas nõukogude inimese kujundamist. Kõneleja väitis, et partei ei ole suutnud veel lahendada kõiki uue inimese kujundamisega seotud küsimusi. „Kommunistliku moraali normidest kõrvalekaldumise peamiseks põhjuseks on lüngad inimeste kasvatamises. Harrastades liigselt massiüritusi, ei jõua me iga konkreetse inimeseni," kinnitas parteijuht. Parteimeeste mured „uue inimese" kujundamisel on arusaadavad, kuna ajaloo kestel pole ükski terrorirezhiim ega ajudepesemise süsteem suutnud kasvatada ja arendada inimesi, kes kõik karjuvad valitsevale klikile hurraa ning unustavad vabaduse ja põhiliste inimõiguste printsiibid. Kui partei ideoloogid räägivad „massiüritus-te' harrastamisest, siis on see olnud nõukogude senise poliitika üks põhilisi elemente. Kommunistlik süsteem on tahtnud miitingutega, koosolekutega ja range kontrolli all ühesuunaliselt töötava massimeediaga uusi inimesi kasvatada, kuid see pole tal õnnestunud kuna ikka leidub dissidente ja teisitimõtlejaid, kes juhivad tähelepanu kommunistliku korra inimkonda häbistavatele pahedele. Küllap need inimesed ongi K. Vainol meeles kui ta kurdab, et partei pole jõudnud „konkreetse inimeseni", kuhu ta kõigi eelduste kohaselt ka kunagi ei jõua.

K. A.

Lääne-Saksamaa komplitseeritud relvaäri

Head vahekorrad Iisraeliga takistavad relvade müüki Saudi-Araabiale

BONN — Kui Saudi-Araabia kuningas Khalid külastas möödunud suvel Lääne-Saksamaa pealinna, võeti teda vastu tähtsa ja kauaoodatud külalisena. Ainult poolt aastat varem oli N. Liit okupeerinud Afganistani ja lääne tööstusriikide pealinnades oldi hüsteeria lähedal: kas Moskva on teostamas tsaaride unistust pääsemaks sinisele merele ja praeguses olukorras kullast hinnatumaile õliväljadele?

Keegi eemalolija ei tea, mida Bonni kantsleri ametiasutustes suvel räägiti, aga kindlasti islami õliriigi valitseja jagas lääneriikide kartust koos kantsler Helmuth Schmidtiga.

Aga kuningas ütles muudki. Ta esitas oma soovi ja see varjutab Lääne-Saksamaad kui langeda ähvardav mägi: saudiaraablased tahavad osta sakslastelt relvi!

Schmidtil tuleb vastata ühel või teisel viisil saudiaraablaste soovidele, mida Saudi Araabia kroonprints sosistas ja selgitas hiljuti ajakirjale „Der Spiegel" hoopiski mitte idamaisel viisil: „Kas müüte meile relvi või mitte?"

Saudi-Araabia soovitaval relvaostul on vähemalt kolm poolt: üks neist on: Lääne-Saksamaa on kivisütt arvesse võtmata täiesti olenev importenergiast ja enne kõike just õlist. Lääne-Saksamaa suurimaks õlivarustajaks on just Saudi-Araabia.

Möödunud aastal saudiaraablased müüsid läänesakslastele 24,6 miljonit tonni õli ja see maht tõenäoliselt sel aastal ei kahane juba üksi Iraani ja Iraagi sõja tõttu.

Teine pool on: Saudiaraablaste soovitud äritehing on hiiglaslik. Aasta alul räägiti ,et ostunimekirjas olevat 3000 tanki, aga nüüd ollakse siiski kindel, et umbes 1500 tanki on tõele lähemal. Igal juhul ainult kauba otsene väärtus ilma lisanditeta on 17 miljardi dollari ümber.

Kui nüüd Lääne-Saksa valitsusel on sellised võimalused silmade ees, peaks arvama, et kahtlemiseks pole põhjust, sest muudeski maades osatakse valmistada kõrgeklassilisi relvi. Läänesakslased on siiski „puu ja koore" vahel oma ajaloo tõttu ja relvaäri kõigutab valitsust ja ähvardab kiskuda Schmidti sotsiaaldemokraatliku partei hajuvile.

II maailmasõjas murtud Saksamaa oli kogu maailma poolt kirutav militarismi ja natsismi, kruppide ja messerschmittide, püsside ja gaasikambrite, kahurite ja mõrvarite Valhalla. Sellest pärandist on Lääne-Saksamaa tahtnud vabaneda ja sellepärast see on takistanud riigi relvatööstusel müüa sõjamaterjali n.ö. pingealadele.

1970-ndate aastate alul tugevdati uuesti n.ö. relvaekspordi eeskirju, mis on viinud selleni, et Lääne-Saksamaa on tööstuse võimekusest ja võimsusest hoolimata nööbikaupmeheks maailma relvaturul.

Aga teiselt poolt ei ole maailm unustanud näitamast, et sakslased jälle „levitavad maailmas surma oma ümber".

Kõige vähem süüdistusi on võimalik esitada Iisraelil, kes ise sai Lääne-Saksamaalt relvi enne 1967. a. vallutussõda. Nüüd aga ärkasid iisraellased otsekohe, kui kuulsid saudiaraablaste soovist, leides sellele liituvat suure julgeolekukriisi. Bonnis olev Iisraeli suursaadik Johann Meroz, kes alati on sobival juhul läänesakslastele meenutanud Hitleri aega ja tegusid, on juba oma riigi volitusel kolm korda jõudnud hukka mõista selle äritehingu. Iisraeli seisukoht — ametlikult öeldud — on selge.

Kui Lääne-Saksamaa müüb relvi Saudi-Araabiale, siis Iisrael tõlgitseb seda eriti tõsiseks löögiks sealsete riikide vahelistele suhetele.

Läänesakslased on kantsler Schmidti ja välisminister Hans-Dietrich Genscheri väljendusel siiski üsna avalikult kahelnud, et Saudi-Araabia, kel on põhiliselt põrjust karta agressiivset Iraaki, samuti Iraani ja Afganistani mägedelt alla Pärsia lahele igatsevalt vaatevaid punaarmeelasi, plaanitseks sõda Iisraeli vastu.

Iisraelil on siiski olnud hõlbus selline mõtteviis kummutada, sest nimeliselt on Saudi-Araabia ikkagi sõjas Iisraeliga, nagu on kõik araabia riigid väljaarvatud Egiptus.

Kuid ei läänesakslaste ega iisraellaste ametlikke väiteid ei saa siiski võtta tõsiselt. Need kuuluvad rohkem rahvusvahelise diplomaatia rutiini kuuluvasse sõnademängu, mille üheks mõtteks on väänata tõsiasju nii hästi kui osatakse.

Vähemalt 1960. aastate lõpuni Lääne-Saksamaa ja peagu kogu läänemaailmal oli jõukust toetada selgesti Iisraeli soosivat poliitikat. Kuid n.ö. esimese õlikriisi järel, siis kui naerualustest õlieksporteerivaist OPEC-riikidest kujunes peagu ühe öö jooksul päikeseloojakumaade hirm, märgati, et kellad on edasi liikunud möödunud aastakümnete jooksul.

Õlieksporteerivad riigid, nende eesotsas Saudi-Araabia, tõusid oma väärtuses samase hooga kui õlihinnad ja rahusõlmimisele tujukalt ning pidurdavalt suhtunud Iisrael kaotas rahvusvahelise „good will'i".

Prantslased mõistsid arengu suunda kohe, aga Lääne-Saksamaa — jälle oma ajaloo tõttu — püsis lojaalsena Iisraelile, pürgides ainult kindlustama majanduslikku edukust iga minutiga rikastuvas õlitootjate maailmas.

Saudi-Araabiale ja teistele õlitootjaile piisaski sellest teatud ajaks, aga nüüdseks on olukord põhiliselt muutunud.

Otsustavad sündmused olid enne kõike Pärsia shahhi kukutamine ja N. Liidu „appitulek" Afganistanile. Möödukad ja samas äärmusliselt konservatiivsed õlieksportmaad ehmatasid: lääne- ja kolmanda maailma õlist maksetavad rahad OPEC-riikidele põhjustasid paigutusi kõikjal maailmas ja sõlmitud koostöölepped olid sama väärtuslikud kui kõrbeliiv, kui võõra riigi langevarjuriüksus mõnel päeval võiks hüpata lennukeist õliväljadele.

See on viimane, käesoleva läänesakslaste ja saudiaraablaste vahel räägitava relvaäri tähtsaim külg.

Lääs tahab kindlustada oma huvisid ühest riigist teise ehk Pakistanist Egiptusesse ulatuva n.ö. kriisikaare sisepoolel, tähendab Araabia poolsaarel.

Probleemitum ja poliitiliselt ohutum viis on relvastada just saudiaraablased hambuni relvisse. Suurriikide vahelised mängureeglid võistlevad oma mõjuvõimu pärast ja selles mängus on 62 miljoni inimesega Lääne-Saksamaal vaid üks nupp, mida tuleb osata liigutada ja see on rahvuslik edu.

Kui Lääne-Saksamaa relvatööstus müüks Saudi-Araabiale arvestatavad 1500 tanki, siis see äri tõstaks riigi kiiresti maailma relvaeksportmaade esirivisse.

300 tipp-tänapäevase Leopard-2 võistlustanki ja 1200 Gepard ja Marder tankide tellimise täitmine toob kindlasti uusi tellimisi, mida Bonni valitsus ei saa tagasi lükata. Muuhulgas on ka Iisral teatanud, et soovib kohe osta tanke niipea, kui äritehing Saudi-Araabiaga on otsustatud.

Lääne-Saksamaa relvatööstuse osa maailma kogu relvaekspordis on olnud siiani üsna väike, umbes 3,5 miljardit dollarit aastail 1975—79. Need arvud ei vasta sugugi riigi relvatööstuse võimele ja veel vähem need annavad pildi toodete laadist.

Läänesakslased on kõrgeklassilise relvatööstuse pärijad. Saudiaraablastele meeldivaid Leopard tanke peetakse sõjalises piires üheks maailma parimaiks.

Lääne-Saksamaa allveelaevad, mida Tshiili sõjaline valitsus on tellinud, on eriti kõrgeklassilised ja saksa-prantsuse ühistööna valmistatud treening- ning rünnakhävitaja Alpha Jet lennuk on Fouga Magistri järglane.

Maailma suurimad relvaeksporteerijad viimasel aastakümnel on USA, N. Liit, Prantsusmaa, Inglismaa ja Itaalia. Alanud aastakümnel tõuseb Saksamaa kindlasti esimese viie hulka.

Kommentaarid

Madriidi konverentsi ümber on viimasel ajal lääneriikide massimeedias tekkinud selline vaikus, et konverentsi võib pidada juba lõppenuks. Ajalehtede veergudel ei avaldata isegi kõige väiksemaid ja lakoonilisi teateid konverentsi käigu kohta kuigi Madriidis istuvad ikka veel koos 35 riigi esindajad siit ja sealtpoolt raudeesriiet ja arutavad ida ja lääne vahelisi probleeme. Helsingi kokkulepete küsimused Madriidis juba ammu unustatud ja selle asemel kangutatakse ja püütakse koos venelastega lahendada Moskvast tulnud kõlksuvalt kõlava sõna tegelikku sisu ja tagapõhja. Selleks sõnaks on desarmeerimine.

Kogu selle asja pani liikuma N. Liidu parteijuht Leonid Brezhnev kui ta Moskvas toimunud kommunistliku partei konverentsil deklareeris, et venelased on nõus alustama läbirääkimisi ja nõupidamisi relvastuse vähendamiseks ja on valmis korradama koos lääneriikidega selleks isegi vastavat konverentsi. See ettepanek lõi Madriidis üsna kiirelt lääneriikide rivi segi ja keegi polnud enam eriti huvitatud inimõiguste rakendamisest ja teisitimõtlejate tagakiusamisest ja sunnitöölaagritesse saatmisest. Ehkki mõned diplomaadid vaatlesid Brezhnevi ettepanekuid kui lääneriikide ühise rinde lõhestamiseks lendu lastud propagandaloviini, olid teised targad mehed samal ajal arvamisel, et venelastel on desarmeerimisega tõsi taga ja nendega tuleb hakata rääkima.

Ja nii ongi Madriidi konverentsil viimaste nädalate kestel räägitud ainult desarmeerimisest ja vastava konverentsi korraldamise vajadusest. Nendest asjadest, mis põhjustasid tegelikult Madriidi konverentsi kokku kutsumise enam ei kõnelda. Sõnalahingud desarmeerimise ümber on venitanud Madriidi konverentsi kestvust kaugelt üle ettenähtud aja ning praegu ei ole sellele veel lõppu ette näha. Tundub, et venelased viskasid õigel ajal ja õiges kohas välja meelitava sööda, mille ümber läänemaailma delegaadid ja diplomaadid nüüd vilkalt ringlevad, katsudes sööta ilma õngekonksu puudutamata alla neelata.

Läänemaailma diplomaatide ülesandeks on Madriidis välja selgitada, mida Brezhnev õieti oma desarmeerimise ettepanekutega mõtles ja kui palju on tema sõnade taga tõtt ja tõsist tahet relvavabrikute tegevuse piiramiseks ja kui palju sisaldavad need sõnad propagandafraase. Kui Venemaa juhid ja nende ajakirjandus räägivad ida ja lääne vahelise koostöö vajadusest ja vastastikustest kompromissidest ning lasevad välja paista, et Moskva on valmis väga laiaulatuslikuks koostööks relvastuse piiramiseks, siis laulavad Kremli delegaadid Madriidi konverentsilaua taga hoopis teist laulu. Kõik lääneriikide delegaatide katsed Brezhnevi ettepanekute selgitamiseks on jooksnud vene delegaatide põikpäisele veesegamise taktikale ning venelaste peamiseks argumendiks on: tulge desarmeerimise konverentsile — küll me siis räägime!

Poliitilistele vaatlejatele on selge, et Moskva eesmärgiks Madriidis on Ühendriikide ja ta liitlaste vahele lõhede tekitamine. Seni ei ole need taotlused siiski eriti õnnestunud kuna NATO riigid on asunud ühisele seisukohale, et desarmeerimise konverents on üks väga delikaatne küsimus ning seda ei saa korraldada lihtsalt sellega, et paljud riigid saadavad oma delegatsioonid konverentsilaua taha kus nad hakkavad üksteisega kaklema. Lääneriikide esindajad on omavahel kokku leppinud, et desarmeerimise konverents — kui see üldse aset leiab — peaks toimuma tegelikult kahes faasis. Esimene faas kujutaks endast ettevalmistavat tegevust ja pinna sondeerimist, kas üldse on väljavaateid kokkulepete saavutamiseks, kuna teises faasis algaks tegelik töö, mis peaks viima praktiliste järeldusteni.

Venelaste seisukohad ja deklaratsioonid Madriidis lasevad oletada, et Moskva on huvitatud ainult oma sõjalispoliitiliste vallutuste kindlustamisest ja oma relvastuse üleoleku säilitamisest. Kõik teised küsimused ei huvita nende delegaate ja sellest tulenevalt on ka

(Järg lk. 3)

N. Liidu kahjutasu Kanadale

OTTAWA — Kanada valitsus sõlmis N. Liidu valitsusega aprilli algul kokkuleppe, mille alusel venelased nõustuvad maksma Kanadale kahjutasu Kanada territooriumile langenud nõukogude maailmaruumisõiduki Cosmos 954 poolt tekitatud kahjustuste heastamiseks. Kokkuleppe kohaselt kohustusid venelased maksma Kanadale 3 miljoni dollari suuruse kahjutasusumma kuigi kahjustused olid tunduvalt suuremad ning kanadalastele läks ligemale 10 miljonit dollarit maksma radioaktiivsusest nakatatud maailmaruumisõiduki tükkide otsimine.

VALVEARST NÄDALALÕPUL

2. ja 3. mail
dr. H. Tari, tel. 922-3824

9. ja 10. mail
dr. T. Sauks, tel. 461-0912

H. KIRIK
Insurance Agency

KINDLUSTUSED
23 WESTMORE Dr., Suite 200
Rexdale, Ont. M9V 3Y7
Tel. 745-4622

Enno Hallek kunstiprofessoriks

STOKHOLM (EPL) — Silmapaistvaim maapaguluses võrsunud eesti kunstnik Enno Hallek, kes lõpetas Rootsis Kunstiakadeemia 1958 ja töötanud vabakunstnikuna edukalt kaks aastakümmet — pidevalt arvustajate tähelepanu fookuses — nimetati valitsuse otsusega maalimisala professoriks Kunstiülikooli juurde. Määramine kehtib kuni 1. juulini 1991. Hallek saab tänavu 50 aastaseks.

Enno Hallek on sündinud Haapsalu lähedal Rohukülas kaluri pojana aastal 1931 — isa jatkas oma elukutset ka Rootsis põgenikuna Blekinges.

Enno Halleki kunstianne avaldus varakult ja ta võeti vastu aastal 1953 Kunstiakadeemia õpilaseks.

Bensiini ja kütteõli hind tõuseb

OTTAWA — Alates 1. maist kallinevad kütteõli ja autobensiini hinnad Kanadas 0,8 centi liitrilt, mis teeb galoni kohta hinnatõusu 3,5 centi. Hinnatõusu tegi teatavaks Kanada energiaminister Marc Lalonde, kes mainis, et hinnatõstmisest saadud summasid kasutab valitsus 85 protsendi ulatuses Petrofina Canada Inc. ostmiseks. Valitsus ostab Petrofina Canada Belgia firmalt Petrofina SA-lt.

Kommentaarid

(Algus lk. 2)

vähe väljavaateid, et Madriidi konverents kuhugile välja viib.

★

Pärast Moskvas toimunud N. Liidu kommunistliku partei konverentsi aeti Tallinnas kokku Eestimaa kommunistliku partei parteiaktiivi koosolek. Parteiajalehe „Rahva Hääle" andmetel „meie vabariigi kommunistid, kõik töötajad, reageerisid tohutu vaimustusega NLKP XXVI kongressi otsustele." Eesti kommunistide töö ja tegevuse iseloomustamiseks Moskvas toimunud konverentsil kinnitas Vaino, et eesti delegatsioon olevat osalenud „kongressi töös väga aktiivselt." Kui Vaino aga seda „aktiivsust" püüdis selgitada, siis ei olnud tal muud esile tuua kui järgmine väide: „Eesti NSV kõikide kommunistide, kõigi töötajate nimel me toetasime palavalt NLKP Keskkomitee poliitbüroo ja isikikult seltsimees L. I. Brezhnevi poliitilist joont ja praktilist kurssi, kõiki seisukohti ja järeldusi, mis sisalduvad aruandes ning NLKP keskkomitee projektis „NSV Liidu majanduslikud ja sotsiaalsed põhisuunad aastaiks 1981—1985 ning ajavahemikuks kuni 1990. aastani."

Jääb tõesti mõistatuseks, miks Eestist Moskvasse saadeti 35 liikmeline käetõstjate delegatsioon, et N. Liidu kommunistliku partei keskkomitee poliitbüroo ja partei peamehe Brezhnevi seisukohti heaks kiita. Eesti rahvas on sunnitud need seisukohad nagu-nii aktsepteerima, kuna tal endal ei ole mingeid võimalusi oma huvide ja õiguste kaitseks. „Palavalt" Kremlis kätt tõstnud eesti kommunistide delegatsioon ei suuda kuidagi maskeerida seda fakti, et Eesti on okupeeritud riik ning peab Moskva poolt rakendatud koloniaalsüsteemis vene rahvast teenima ja orjastama.

AMI

Palmipuudepühal toimus Peetri kirikus Musica Divina Singers ja Musica Viva kammerorkestri ühine kontsert, kes esitas Lembit Avessoni uue helitöö. Pildil vaade koorile ja orkestrile, ees koorijuht L. Avesson publiku tänu vastu võtmas.
Foto: Vaba Eestlane

Viimase viie aasta jooksul:

Eestit külastanud 3000 väliseestlast

VEKSA kavandab uusi plaane Välis-Eestiga suhtlemiseks

Tallinnas peeti märtsi lõpul Väliseestlastega Kultuurisidemete Arendamise Ühingu (VEKSA) II konverents, millest osa võttis tuntud eesti kirjanikke, kunstnikke, heliloojaid, teatritegelasi, teadlasi ja ajakirjanikke. Konverentsi kavas vaadeldi ühingu tegevust 1976. a. peetud konverentsist tänaseni.

Aruande tehtud tööst esitas ühingu esimees Ülo Koit. Ta arvestas, et võõrsil elavaid eestlasi on ligikaudses arvestuses umbes üks kümnendik eesti rahva koguarvust ja neid leidub kõigil mandreil, rohkem Rootsis, USA-s, Kanadas ja Austraalias.

Ta iseloomustas olukorda, kus pidevalt väheneb emigratsiooni vanem, kodumaal kasvanud generatsioon.

Märksa aeglasemalt kasvab uus põlvkond, kellest vaid osa tunneb huvi oma vanemate päritolumaa ja keele vastu.

Väliseestlaste hulgas pretenteerivad juhipositsioonidele pagulaste keskorganisatsioonid, kelle üheks peamiseks mureks on hoida lõkkel nõukogude-vastast vaenutuld ja samal ajal leida paremat juurdepääsu riiklikele toetussummadele oma asukohamaades. Agedalt nõukogude-vaenuline pagulasorganisatsioonide käsud ja keelud pole siiski suutnud kustutada väliseestlaste loomulikku huvi ja vajadust kodumaa külastamiseks ja selle kultuurielust osasaamiseks, ütles Ü. Koit.

VEKSA Ühingu põhiülesandeks olevat informatsioonitöö korraldamine, mis võimaldaks välismaal elavatel eestlastel „õigesti mõista kodumaal toimunud sotsiaalseid, poliitilisi ja majanduslikke muutusi".

Selle informatsiooni andmisel olevat tähtis koht ajalehel „Kodumaa", mis levivat 5000 eks. 36 riigis.

Ü. Koit vaatles väliseestlaste nooremale põlvkonnale mõeldud kultuuriseminaride korraldamist 1977 ja 1979. Kolmas seminar olevat ettevalmistamisel. Sellega olevat realiseeritud idee, mida korduvalt tõsteti esile Välis-Eesti kongressidel sõjaeelsel perioodil — tuua võõrsil elavaid eesti noori kodumaale õppima.

Kuigi osavõtt seminaridest olnud piiratud, äratanud see huvi ja eriraamatuna väljaantud materjali kogumikke levitatud üle maailma 6000 tiraazhis.

Ühingu töökavas olevat väliseestlastest stipendiaatide vastuvõtu korraldamine enesetäiendamiseks kodumaa õppeasutuste juures. Veel pole saadud vastavate haridusorganitega luua vajalikke tingimusi stazhööride (ametit õppijate) regulaarseks vastuvõtuks, nagu seda on korraldatud Leedus, Armeenias ja Ukrainas. Kuid algus olevat tehtud ja mõned väliseestlased on olnud täienduspraktikal eesti teadusasutistes.

Üheks ühingu tööks on ulatuslik kirjasõna levitamine. 1979. a. ühing võttis oma plaani leida võimalusi eesti teatrikunsti viimise väliseestlasile. Nii käis Evald Hermaküla Kanadas ja USA-s, paaril korral on käidud Rootsis.

Ühing olevat saatnud nii lektoreid kui ka kontsertesinejaid välis-eestlaste asukohamaadesse. Pikk rida teadlasi, kirjanikke, kunstnikke, heliloojaid on käinud väliseestlastele ettekandeid pidamas, lauljad kontserte andmas.

Nimetamisväärseks sündmuseks olnud Tallinnas Rootsis elava kunstniku Ernst Jõesaare tööde näitus Kadrioru kunstimuuseumi neljas saalis.

Samas peeti ka Rootsis elava eesti helilooja Harry Olti 50. juubelit. Hästi oli publik vastu võtnud kaks E. Tubina ooperit. Ühing on korraldanud Tallinnas turistidena viibivaile või sugulastel külas olevaile väliseestlastele ekskursioone. Ühingu juurde on organiseeritud kuus sektsiooni: kirjandus, kunst, muusika, kino, teater ja teadus, kuhu kuulub kokku üle saja kultuuritegelase.

Ü. Koit peab vajalikuks ideoloogilise võitluse õhkkonna esile toomist ja meenutab VEKSA ühingu eelkäija Välis-Eesti Ühingu 1938. a. peetud 3. Ülemaailmse Välis-Eesti kongressi materjale kus muuhulgas tõsteti esile Washingtoni Eesti Seltsi resolutsiooni: „Olgu Eesti sisekord korraldatud ükskõik kuidas, Washingtoni Eesti Selts pooldab ja täiel määral toetab iga riiklikku korda ja valitsust, mis soodustab Eesti rahva arenemist." Ü. Koit lisas omalt poolt, et „kuigi praegused pagulastegelased ei soovi sellist seisukohta meenutada või kuulutavad selle aegunuks, on see ka tänapäeval reaalne alus kodumaaga suhtlemiseks kõigile meie rahva võõrsil elavaile liikmeile."

Edasisest tegevusest rääkides ütles Ü. Koit, et tahetakse kasutada aktiivselt seniseid kogemusi kaasmaalaste paremaks informeerimiseks sellest suurest tööst, mis käivat Nõukogude Eestis.

Peale ettekannet kõneles Tammsaare muuseumi direktor Elem Treier kohtumisist väliseestlastega USA-s. Välisturismi valitsuse juhataja asetäitja Olaf Sööt ütles, et viimase viie aasta jooksul on turistidena külastanud Eestit ca 3000 väliseestlast, kellele on korraldatud mitmesuguseid kohtumisi kultuuritegelastega. Eesti evangeelse luteri usu kiriku peapiiskop Edgar Hark rääkis ühingu tänuväärsest tööst sõpruse ja rahu tugevdamisel. L. Meri märkis, et väliseestlaste hulgas on viimasel ajal kasvanud huvi oma rahvuslike juurte vastu, nooremate seas on märgata huvi emakeele vastu. Seda aitavadki rahuldada VEKSA Ühingu kultuuriseminarid. Kuna mitmed sõnavõtjad olid pealiskaudsed, ütles kunstimuuseumi direktor Inge Teder, et kavas on mitmete välismaal elavate eesti kunstnike teoste näituste korraldamine Eestis.

Pärast pikki arutlusi võttis konverents vastu otsuse, kus nähti ette abinõusid kultuurisidemete edaspidiseks süvendamiseks.

Valimistel valiti ühingu esimees Ü. Koit tagasi, aseesimeesteks Feliks Meiner ja Juhan Kahk.

Ühingu kavad võivad olla tõesti suured ja võiksid olla kultuuritegelastele „õhuaukudeks" läänemaailma, aga ilmselt on seal palju tugevamaid jõudusid, kes VEKSA meeste liivakastimänguga ei arvesta. Lõpliku otsuse tegijad on Moskvas, kes otsustavad keda ja miks välja lastakse. Konverentsist võtsid osa peremeestena E. Kommunistliku Partei Keskkomitee välissidemete osakonna juhataja E. Saia ja ühingu „Kodumaa" (Rodina) presiidiumi liige V. Ovsjannikov.

Omamoodi leidlik on siiski katse VEKSA Ühingut siduda Välis-Eesti organisatsiooniga. Peab olema väga naiivne, kui samastada Eesti iseseisvuseaegset „autoritaarset" korda praeguse N. Liidu karmi okupatsioonivalitsusega.

Lahkus Balti Instituudi juhatusest

STOKHOLM (EPL) — Prof. Hain Rebas, kes Balti Instituudi hiljutisel aastakoosolekul tagasi valiti juhatusse on nüüd sealt lahkunud.

Kirjas, mille ta on Balti Instituudile sel puhul saatnud, ütleb ta mh.:

„Nagu tagantjärele selgub, on ainult üks (dots. Ingemar Carlsson) Balti Instituudi 13-nest korralisest juhatuse liikmest resp. 3 korralisest revidendist alla kirjutanud prof. Sten Karlingi sõnavõtule tuginevale ja minu poolt pärast aastakoosolekut (13/3 1981) esitatud apellile toetamaks Sovjeti-Eestis vangistatud teadlasi Jüri Kukke ja Mart Niklust.

Juhatuse liikmete kompaktne eemalehoidmine (14 kahe vastu) ka eraviisil peegeldab minu arvates üht põhilist hoiakult vabadusküsimustes, mis nii oluliselt erineb minu omast, et ma ei pea võimalikuks jätkata oma kuulumist juhatusse. Olles põhjalikult asja kaalunud lahkun ma selle tõttu otsekohe Balti Instituudi juhatusest."

Ontario ei aktsepteeri prantsuse keelt

OTTAWA — Ontario peaminister William Davis lükkas möödunud nädalal lõplikult tagasi Kanada föderaalvalitsuse peaminister Trudeau apelli täieliku kakskeelsuse rakendamiseks Ontarios. Peaminister Davis tegi oma otsuse teatavaks ka Ontario parlamendis kus ta küsimustele vastates mainis, et ta ei aktsepteeri prantsuse keele rakendamist Ontario kohtutes ja parlamendis teise ametliku keelena.

Suur kunstnik, suur isiksus

Rootslaste kiidusõnad Leida Leesmendile

STOKHOLM (EPL) — Stokholmi Võimlemisliit tähistas oma kümnendat aastapäeva võimlemisgaladega Eriskdalshallenis, kus esinesid parimad võimlemisrühmad ja võimlejad kogu maalt, loomulikult ka kogu pealinna piirkonnast. Kutsutute hulgas olid ka Leida Leesmendi Malmöflickorna kellele see oli 800-as esinemine.

Eriksdalshallen oli nii reede õhtul kui laupäeva lõunal puupüsti publikut täis, kes elas kaasa seekord eriti kõrgetasemelisele programmile, kus „ankruks" olid seatud Leida Leesmendi 23-liikmeline eliitrühm.

Motiveeritult, kuna selle menu publiku juures oli maksimaalne.

Huvitav oli näha ka „Stockholmsflickor" esinemist, kuna see rühm kujundati pärast Ernst Idla Mehhiko-reisi tema tookordseist eliitvõimlejaist, kes on iseseisvalt sellest peale edasi tegutsenud ja loevad praegu oma ridades 200 võimlejat. Loomulikult on nende esinemisel selgelt märgata „päritolu".

„Malmöflickor" esinesid suure eduga märtsi alguses Malmös toimunud Motormässal, kus toimus kokku neli ülesastumist. Mis seisab Leida Leesmendil ees? Küsides seda temalt endalt, kuuleme, et praegu on ettevalmistused käimas turneeks USA Vaikse ookeani ranniku piirkonnas novembri kuus — on võimalik, et esinetakse ka Havai saartel.

Turneegrupp koosneb umbes paarikümnest osalejast.

Kuna selleks reisiks tuleb võimlejail, kes on seotud kõik kas tööga või õpingutega, koguda puhkusepäevi, siis on tulnud ära ütelda kutsed esinemisele suvel Saksamaale ja Shveitsi.

Leida Leesment ise tähistab tänavu oma veerandsajandi-juubelit „Malmöflickor" juhina. Sel puhul on võimlemisühingu esinaine Dagmar Lindvall avaldanud pikema artikli „25 år med Leida Leesment" (25 aastat Leida Leesmendiga), kus ta tunnustavalt ütleb, et eesti päritoluga juht on nende aastatega teinud sellest võimlemisorganisatsioonist ühe institutsiooni, mis on üle elanud ja kasvanud vaatamata kõigile raskustele„ mis arenguteel on ette kerkinud.

Malmö linn on seda tööd 1978 tunnustanud ühingule linna kultuuristipendiumi määramisega.

Tunnustus tõi kaasa märksa paranenud treenimisvõimalused.

Väljaspoolne tunnustus on olnud aga kogu tegevuse jooksul suur nii Rootsis kui välismaal, kus „Malmöflickor" on esinenud rohkem kui ükski teine rootsi võimlemisgrupp. Tänavune USA-reis on näit. nendel juba kuues reis.

„Malmöflickorna — det är Leida helt enkelt" (Malmötüdrukud — nad on lihtsalt Leida) hüüatab Dagmar Lindvall oma artiklis.

Artikli autor juhib tähelepanu Leida Leesmendi võimele nakatada oma entusiasmiga, luua sidemeid kaugele välja laia maailma, mis on kergendanud võimlemise „eksporti" teistesse maadesse.

Lindvall võtab kokku: „Suur isiksus ja ebaharilikult elav hing on Leida Leesment — selle eest oleme meie Malmötüdrukud tänulikud". (EPL/K).

Marie Underi fond loomisel

STOKHOLM (EPL) — Marie Under oli aktuaalne Eesti Kultuuri Koondise 27. märtsi kirjandusõhtul, kus mh. kanti ette Kalju Lepiku harras mälestusluuletus Marie Underist meenutamaks manalasse varisenud poetessi tema 98-ndal sünnipäeval, mil see litearne üritus Stokholmi Eesti Majas aset leidis.

Kirjandusõhtu lõpuosas andis luuletaja Karin Saarsen aru eeltöödest Marie Underi nimelise kultuurifondi või auhinna asutamiseks. Idee algataja Karin Saarsen on sellele elavalt vastukaja leidnud meie naisorganisatsioonides.

Nimelt on pärast vastavaid läbirääkimisi nõusoleku omapoolseks panuseks andnud Stokholmi Eesti Naisklubi kelle auliige kadunu oli, korporatsioon Filiae Patriae, Eesti Naisüliõpilaste Selts, Eesti Akadeemiliste Naiste Ühing ja mitmed teised organisatsioonid ning üksikisikud.

Kuna eelpoolmainitud naisorganisatsioonides on ka teiste meie mitmete ühingute liikmeid, siis võib loota veelgi laiahaardelisemat osavõttu. Ka ei pruugi algatus mitte piirduda ainult Rootsiga ja naisorganisatsioonidega. Kuivõrd globaalseks kogu ettevõte kujuneb, seda näitab lähem tulevik.

VABA EESTLANE

Maksab Kanadas:		Väljaspool Kanadat:
Aastas	$38.—	$42.—
Poolaastas	$21.—	$23.—
Veerandaastas	$11.—	$12.—

KIRIPOSTIGA

Kanadas:		USA-s:
Aastas	$61.—	$67.—
Poolaastas	$33.—	$35.50
Veerandaastas	$17.—	$18.50

LENNUPOSTIGA ülemere-maadesse:
Aastas $76.—, poolaastas $38.—, veerandaastas $20.—

Aadressi muudatus 50 centi. Üksiknumbri hind 50 centi

Kanada aadressidele palume märkida „POSTAL CODE" ja USA aadressidele „ZIP CODE"

Pangatshekk või rahakaart kirjutada Free Estonian Publishers nimele.

Tellimine saata:

VABA EESTLANE
P.O. Box 70, Postal Stn. C, Toronto 3, Ont.
M6J 3M7

Palun mulle saata VABA EESTLANE aastaks / poolaastaks / veerandaastaks — tavalise / kiripostiga alates „......" .... 19...... Tellimise katteks lisan $ .... siinjuures rahas / tshekiga / rahakaardiga. (Raha saata ainult tähtkirjas).

Nimi ....

Aadress ....

ARMAST KAUAAEGSET SÕPRA

HENN KÕRRE't

surnud 25. aprillil 1981 North Hatley's, Que.

mälestavad kurbuses

BY ja GEORG KESKÜLL
LEIDA ja ILMAR KURRUSK
ELLA ja ALEKS KUURA
ELISABETH McGRATH
LYDIA OJA
VAIKE ja ERICH RANNU
MARIA ja ALBERT SOOSAAR
LAINE ja HEINO STIMMER
HILMA TAALBERG
SALME UUETOA

Avaldame kaastunnet VALDURILE, tema ema

HELENE RAUDJALA

surma puhul

TIINA ja JAAN lastega
KERSTI ja MART lastega
JAKO

Armas kaasvend

vil! PAUL URVANDI

Sündinud 12. märtsil 1905 Viljandimaal
Surnud 26. aprillil 1981 Montrealis

Sind mälestab

KORPORATSIOON ROTALIA

RUDOLF HOLMBERG'i

mälestavad

LEIDA ja RIKS
SAALE
SILJA ja PEETER
JUTA ja ENDEL
INGI ja KALJU
LINDE ja KUTT

Armsat kaasvilistlast ja Korporatsioon Rotalia vilistlast

PAUL URVANDI't

sündinud 12. märtsil 1905 Viljandimaal
surnud 26. aprillil 1981 Montrealis

mälestab

EESTI KORPORATSIOONIDE LIIT KANADAS

Kauaaegset head sõpra

HENN KÕRRE't

mälestavad kurbuses

ARVO HÄRM perekonnaga
BORIS HÄRM abikaasaga
VÄINO SIBUL abikaasaga

Armast sõpra

PAUL URVANDI't

mälestame kurbuses

HELMI ja HEIKI EHASALU

Armast sõpra

jurist PAUL URVANDI't

sündinud 12. märtsil 1905 Viljandimaal
surnud 26. aprillil 1981 Montrealis

mälestavad leinas

ENDEL ARRO
ENN JOMM abikaasaga
SULEV KAUNISMAA abikaasaga
EDUARD KUUTMA abikaasaga
LEMBIT JÄNES abikaasaga

Sügav kaastunne abikaasale!

Armast koguduse liiget

EDUARD JALAKAS't

mälestab tänulikult

„Et teiegi oleksite seal,
kus mina olen!"
Joh. 14:3

TORONTO EESTI
BAPTISTI KOGUDUS

Armast onunaist

OLGA KURIS't

neiuna Sirk
surnud 5. jaanuaril 1981 Eestis

mälestavad leinas

EINO KURIS perekonnaga
JUHAN KURRIS abikaasaga

ESTO-84 asukoha määramine

Sihtasutus Eesti Päevad juhatus on saatnud „Vaba Eestlase" toimetusele alljärgneva kirja: Vastavalt mitmetele ajalehtedes ilmunud artiklitele, tahab Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas esile tõsta järgmised asjaolud selgituseks praegusest olukorrast järgmiste Ülemaailmsete Eesti Päevade asukoha määramise küsimuses.

Aasta algul pöördus Ülemaailmne Eestlaste Kesknõukogu (ÜEKN) New Yorgis Eestlaste Kesknõukogu Kanadas (EKN) poole ettepanekuga, et neljandad Ülemaailmsed Eesti Päevad korraldatakse Kanadas. Kanadale on langenud järjekord päevade korraldamiseks kuna Austraalia Eesti Seltside Liit on loobunud nende korraldamisest.

ÜEKN oma kirjas EKN'ule pidas soovitavaks, et päevad toimuksid Torontos.

Koostöö mõttes, EKN ja Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas ühiselt kutsusid Kanada organisatsioonide ja koguduste esindajad koosolekule 7. märtsil 1981. a. Enne koosolekut saatsid EKN ja Sihtasutus kirja Vancouveri Eesti Seltsile nende seisukoha teada saamiseks. Sellel koosolekul, millest võtsid osa üle 120 esindaja, otsustati, et järgmised ÜEP toimuvad 1984. aastal. Asukoha suhtes tegi Vancouveri organisatsioonide esindaja Enno Lepnurm ettepaneku, et koosolek annaks Vancouverile aega kuni 1. maini eesti päevade korraldamise küsimuse arutamiseks. Peale pika arutelu koosolek pooldas seda ettepanekut. Seega jäi EKN'u esimehe Laas Leivati poolt tehtud ettepanek Toronto kohta hääletamata.

Praeguseni (25. aprillini) ei ole Vancouverist tulnud mingisugust ametlikku vastust päevade korraldamise suhtes, kuigi on seal teatavasti peetud mitmeid koosolekuid.

Kui Vancouver leiab võimaluse ÜEP korraldamiseks, siis tuleb Vancouveri poolt ettepanek (koos teiste ettepanekutega) kaalumisele järjekordsel üldkoosolekul. See koosolek siis otsustab, kus toimub ESTO-84.

Siiski tegi 7. märtsi koosolek otsuse, et kui Vancouver ei taha või ei suuda ÜEP korraldada, siis langeb päevade korraldamine Toronto õlgadele ja ESTO-84 toimub Torontos.

Seega on ESTO-84 asukoha määramine ikka veel otsustamata.

Tiina Kiik sai stipendiumi

2.—11. aprilli vahel toimus Torontos muusikafestival „Contemporary Showcase 1981", mis peetakse igal teisel aastal. Hart House'is peetud võistlusel esitas Tiina Kiik akordionil kanada kaasaegse helilooja Samuel Dolini helitöö. Ta valiti viimasel kontsertõhtul selle esitajaks kui parim festivalist osavõtja ja tema esinemist hinnati nii, et talle anti stipendium $200, mis oli välja pandud Alliance for Canadian New Music poolt. Kogusummas oli stipendiume $8000 suuruses.

Helilooja S. Dolin palus Tiina Kiiku sama pala esitada ka konservatooriumis, kus helilooja seletas pikemalt akordioni muusikat, kuna praegu on kanadalaste hulgas eriti kasvanud huvi klassikalise akordioni vastu.

Festivalil esinenud koolikooride hulgas laulis Senta Medri kooriliikmena ja -soistina ning Aime Oolup kooliorkestri liikmena.

Läänlased valmistuvad Killamängudeks

Möödunud kolmapäeval toimus Eesti Maja klubiruumis Läänlaste Seltsi peakoosolek. Koosoleku avas esimees R. Marley, kes meenutas nõukogude vangilaagris surnud dr. Jüri Kukke, keda mälestati vaikse leinaseisakuga.

Tegevusaruandes märgiti ettevalmistusi Killamängudeks, kuna ettenähtud läänlaste pidu pidi ettetulnud takistuste tõttu ära jääma. Kassaaruande esitas laekur H. Neidre.

Valimiste valiti senine esimees R. Marley tagasi, samuti endine juhatus koosseisus: abiesimees Paul Kalju, sekretär H. Oja, sekretäri abi E. Aleve, laekur H. Neidre, laekuri abi M. Nurming ja ametita liige Maimu Usin. Revisjonikomisjoni E. Soomet, A. Lepismaa ja A. Kassfeldt.

Uuest tegevuskavast rääkides leiti, et tuleval talvel tuleks korraldada läänlaste peoõhtu, mis esmakordselt hästi õnnestus. Selleks on aeg juba 1982. a. eesti organisatsioonide sündmuste kalendris kinni pandud.

Lähemal on aga ees Läänemaa osa kujundamine eelolevail Killamängudel. R. Marley andis ülevaate Killamängude eeltööde senisest käigust ja võimalikust kava osast, mis jääb läänlastele täita. Mõneti on veel aega ja esimees pöördus kõigi läänlaste poole sooviga, et kui kellegil on head ideed, seda juhatusele edasi anda võimalikuks kasutamiseks. Üldiselt leiti vajalikuks, et tuleks propageerida, et kõik läänlased koguneksid Killamängudel oma maakonna asukoha juurde, mille väline kujundamine on praegu kavandamisel.

Nende ideede ja mõtete arutamine jatkus ka siis, kui perenaised Leida Marley ja Erika Tikerpuu kohvi ning saia jagasid.

Viljapuudus maailmas suureneb

ROOMA — Maailma viljasaaki tuleb käesoleval aastal tõsta vähemalt 8% võrra praeguste viljaladude suurendamiseks sellele tasemele, et vilja oleks küllaldaselt, ütles Liitunud Rahvaste Organisatsiooni põllumajandus ja elatistarveorganisatsiooni FAO juhataja Edoard Saouma.

Kahel üksteisele järgnenud halval lõikusaastal on maailm toonud vähem vilja kui see on kulutanud. Elatistarvete kindlustamine oleneb 1981—1982 lõikusest rohkem kui kunagi pärast 1972—1973 elatistarvetekriisi.

FAO kavatseb õhutada arengumaid põllumajandussaaduste kasvatamisele. Igal arengumaal tuleb kontrollida oma põllumajanduspoliitikat, et lisada elatistarvete tootmise osa maa üldises arenguprogrammis.

Saouma märkis arengumaade, kus õli ei toodeta, maksuraskusi. Nende riigivõlad tõusid aastail 1978 ja 1980 aastate vahelisel ajal umbes 70 miljonile dollarile ja siis peagu kahekordistusid.

Avo Kittask esineb Stratfordi Festivalil

Torontos elav eesti bariton Avo Kittask on palgatud esinema eeloleval suvel Stratford Festivalile. Avo Kittask laulab nelja kuu kestel „H.M.S. Pinafore" nimelises operetis, mille loojateks on Gilbert ja Sullivan lurjuse ja kelmi Dick Deadeye osa. Operett esitatakse Avoni teatris ning igal nädalal antakse kaheksa etendust. Proovid opereti lavale toomiseks algavad juba 4. mail. Etendused algavad juuni keskel ja kestavad sügiseni.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. WAYNE HAMILTON
Funeral Director
733 Mount Pleasant Rd
(lõunapool Eglintoni)
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002

...äramine

...d „Vaba Eestlase" toi-
...le ajalehtedes ilmunud
...adas esile tõsta järgmi-
...järgmiste Ülemaailmse-
...s.

... päevade korraldamise
...rutamiseks. Peale pika
...solek pooldas seda ette-
...ega jäi EKN'u esimehe
...ti poolt tehtud ettepa-
...o kohta hääletamata.

...seni (25. aprillini) ei ole
...rist tulnud mingisugust
... vastust päevade kor-
... suhtes, kuigi on seal
... peetud mitmeid koos-

...couver leiab võimaluse
...ldamiseks, siis tuleb
... poolt ettepanek (koos
...anekutega) kaalumisele
... üldkoosolekul. See
...s otsustab, kus toimub

...i 7. märtsi koosolek ot-
... Vancouver ei taha või
...EP korraldada, siis lan-
...e korraldamine Toronto
... ESTO-84 toimub Toron-

... ESTO-84 asukoha mää-
...a veel otsustamata.

...udus maailmas
...eb

... — Maailma viljasaaki
...leval aastal tõsta vähe-
...õrra praeguste viljala-
...ndamiseks sellele tase-
...ilja oleks küllaldaselt,
...ud Rahvaste Organisat-
...majandus ja elatistar-
...iooni FAO juhataja
...uma.
...steisele järgnenud hal-
...astal on maailm toot-
... vilja kui see on kulu-
...starvete kindlustamine
...1—1982 lõikusest roh-
...agi pärast 1972—1973
...kriisi.
...atseb õhutada arengu-
...majandussaaduste kas-
... Igal arengumaal tuleb
...oma põllumajanduspo-
...sada elatistarvete toot-
...aa üldises arengupro-

... märkis arengumaade,
... toodeta, maksuraskusi.
...ivõlad tõusid aastail
...0 aastate vahelisel ajal
...iljonile dollarile ja siis
...kordistusid.

...task esineb
...rdi Festivalil

...elav eesti bariton Avo
... palgatud esinema eel-
...l Stratford Festivalile.
... laulab nelja kuu kes-
... Pinafore" nimelises
...ille loojateks on Gil-
...livan lurjuse ja kelmi
...ye osa. Operett esita-
... teatris ning igal näda-
...kaheksa etendust. Proo-
... lavale toomiseks alga-
... mail. Etendused alga-
...eskel ja kestavad sügi-

...t ja võimalikust kava
... jääb läänlastele täita.
... veel aega ja esimees
...igi läänlaste poole soo-
... kellegil on head ideed,
...sele edasi anda võima-
...tamiseks. Üldiselt leiti
... et tuleks propageerida,
...änlased koguneksid Kil-
... oma maakonna asuko-
... mille väline kujunda-
...raegu kavandamisel.
...deede ja mõtete aruta-
...s ka siis, kui perenaised
...ley ja Erika Tikerpuu
... saia jagasid.

...ging

...ks. Oskuslik nõuanne

...N

...-8002

ARMAST EMA, AMMA, VANAEMA JA VANA-VANAEMA

MARIE SARAPUU'd

sündinud 29. mail 1891 Läänemaal
surnud 22. aprillil 1981 Torontos

mälestavad leinas

ELVINE ja RUDOLF MATHIESEN
URVE ja ERGO KARUKS perekonnaga
ÜLO ja TIIU AMBUS perekonnaga
ALAR ja EMMA KARUKS

Puhka rahus!

ARMAST ISA

MIHKEL HURT'i

sündinud 4. jaanuaril 1900 Põlvas
surnud 24. aprillil 1981 Chicagos

mälestab kurbuses

tütar TIIU perega

Puhka rahus!

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST KOGUDUSE LIIGET

RUDOLF HOLMBERG'i

mälestab

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

„Õndsad on surnud,
kes Issandas surevad!"
Ilm.: 14:13

PUHKA RAHUS ARMAS SUGULANE

HILDA PEETRIK

Surnud Södertäljes — Rootsis

Mälestavad

tädi NETTI
ELLA
VAIKE
ÜLO
MEIDA
HELGI
perekondadega

SÜDAMLIK KAASTUNNE TIIU'LE TEMA ISA

MIHKEL HURT'i

surnud 24. aprillil 1981 Chicagos
surma puhul

SELMA ja TONY HOGG perega
MARE ja HEINO KASK perega

TARMO SEPA
Tel. (416) 425-5075
TARMO's HOME
IMPROVEMENTS LIMITED
Metro lic. B-5374

AA
THE LANES
120 ADELAIDE W.
363-9912
COLONNADE
131 BLOOR W.
962-0662
TORONTO
602 YONGE ST.
922-5346
AMJARV'S SWEETS

LEERIPÄEVAKS TELLIGE AA TORTE JA MUID KONDIITRITOOTEID!

Eriti maitsev on meie puuviljatort martsipaniga dekoreeritud vastavalt leeripäevale

Sisurohked kultuuripäevad New Yorgis

Päevadest võtsid osa ka rohkesti Toronto eestlasi

Tänavused kultuuripäevad möödunud ülestõusmispühade nädalal New Yorgis toimusid väljakuulutatud päevakorra kohaselt, väljaarvatud ettenähtud näitleja Heino Mandre ühemeheteater Jaan Krossi „Pöördetoolitund" ärajäämine, kuna näitlejale ei antud luba Eestist lahkumiseks. Päevadest osavõtt oli arvukas, nende hulgas ka Toronto eestlasi.

Neljapäevasel avaõhtul tervitas osavõtjaid Liivi Jõe. Kultuurifondi 1980. a. auhinna tegi teatavaks Villi Kangro, mis teatavasti määrati Eesti Arhiivile USA-s.

Avaõhtu muusikalises osas esines viiuldaja Eero Lagerstam, Tampere Sümfoonia orkestri kontsertmeister, kes esitas H. Elleri, A. Lemba ja J. Sibeliuse helitöid, klaveril saatis Erik Veski New Yorgist.

Samal ajal oli Eesti Majas kunstinäitus kodumaa kunstnike C. Klaari, P. Ulase ja V. Tolli graafikast, millised tööd olid hangitud eestlaste kodudest.

Reedel esitati Lennart Meri filme soome-ugri rahvastest, alul eesti- ja siis ingliskeelsena, kommenteeris ameerika folklorist Alan Lomax. Pealelõunal järgnes Ilmar Mikiveri ettekanne „Ääremärkusi viimaseaja eesti kirjandusest", kus ta vaatles seni Välis-Eestis vähe tuntud eesti autoreid. Dr. Taavo Virkhaus tutvustas Eduard Tubina 10. ja 5. sümfooniat neid näidetega helilindilt selgitades. Õhtul esitas New Yorgi Eesti Teater stseene algupärasest lavaloomingust ja Bernard Kangro ühevaatuselise näidendi „Üle jõe". Sellele järgnes veel koosviibimine.

Laupäevane kava algas Olaf Rootsi lühifilmiga purilennust.

Urve Karuks pidas ettekande Betti Alveri loomingust ja Elin Toona rääkis oma loomingust.

Pealelõunane kava oli ingliskeelne, esimesena pidas loengu „The debunking of etnic traditions", prof. Wesley Fisher ja Enn Kõiva omalt poolt „Estonian prototype for teaching ethnic studies on the secondary school level — a pilot studi in Connecticut". Ingliskeelse osa sulges Priit Vesilinnu ettekanne „Tahiti-Finland Pittsburgh" ja „Estonia".

Pealelõunal toimus ka New Yorgi Eesti Teatri lavastusel Eduard Vilde draama „Side" etendus.

Sellele järgnes ühine õhtusöök ning õhtul kabaree, kus esinesid Viido Polikarpus Pia ,Polikarpus ja Reijo Hirvelä. Samal ajal toimus ka disko-õhtu EKL'i ruumis.

Viimasel kultuuripäeval, ülestõusmispühal oli ühine hommikusöök Turtle Bay Tavern'is ja pealelõunat kaks jumalateenistus New Yorgi eesti luteri usu kirikuis.

Põhiseaduse küsimus Kanada Ülemkohtusse

OTTAWA — Kanada parlament tegi möödunud nädalal liberaalide ja sotsialistide koostöö tulemusena valitsuse põhiseaduse muudatuse ettepanekutes mõningaid muudatusi ja täiendusi ning võttis valitsuse poolt esitatud põhiseaduse kava vastu. Nüüd peab Kanada Ülemkohus tegema põhiseaduse tuleviku suhtes oma otsuse ja avaldama seisukoha, kas keskvalitsusel on ilma provintside nõusolekuta võimalik taotleda põhiseaduse muutmist ja selle äratoomist Inglismaalt.

Parlamendis tehtud viimaste ettepanekute kohaselt võeti põhiseadusesse sisse klausel, mille alusel tunnistatakse Jumalat kõrgema võimuna. Samuti tehti mõningaid täiendusi ja muudatusi naiste ja Kanada pärisrahvaste õiguste laiendamise osas ning anti Kanada lääneprovintsidele põhiseaduse muutmise teostamiseks samasugused õigused nagu Atlandi provintsidele.

Laenuintress Kanadas rekordilisel tasemel

OTTAWA — Kanada Riigipank tõstis möödunud neljapäeval oma laenu intressimäära rekordilisele tasemele — 17,4 protsendile. Sellele tõusule järgnesid kohe suurpangad ning Bank of Montreal tõstis oma laenu intressimäära 18.25 protsendile. Asjaomastest ringkondadest loodetakse siiski, et hüpoteeklaenude intressimäärad jäävad peatuma praegusele 16 protsendile. Hüpoteekide kõrget intressimäärad on tekitanud Kanadas palju nurinat, kuna nooremad abielupaarid, kes tahaksid endile kodu asutada, ei jõua enam endale maja osta.

Saksamaal suri J. Lepik

BONN (EPL) — Oldenburgis suri 28. märtsil Jaan Lepik 78 a. vanuses. Kadunu oli üks neid vaikseid ja tõsiseid töömehi Saksamaal, kes ei armastanud hiilata avalikkuses.

Ta oli alates eestlaste organiseeritud ühiskonna asutamisest 1952 üle 20-ne aasta keskkomitee sekretäriks. Palju aastaid oli ta Oldenburgi eesti rahvusgrupi esimeheks. Nendel paljudel aastatel, mil siin korraldati laste suvekodusid, oli Jaan Lepik alati laagrijuhatajaks Põhja-Saksamaal. Ta kuulus nende meeste hulka, kel polnud vaenlasi.

(EPL/KK).

Tallinna Päevad Kielis

KIEL (ER) — Teatavasti sõlmiti 1975. a. Kieli ja Tallinna vahel nn. sõprusleping. Selle lepingu alusel toimuvad Kielis 11. kuni 16. maini k.a. „Tallinna päevad". Kava raames on ette nähtud esinemisi ühelt Tallinna kammerkoorilt, rahvatantsurühmalt ja noorteorkestrilt. Näidatakse ka filme Eestist ja korraldatakse näitusi.

Leeripidude korraldamisel ostke meilt saadusi

VIKING FOODS & IMPORTS

133 Laird Drive, Toronto M4G 3V5 — Telefon 425-0450

- Suitsukalkunid, -singid, -lõhed, -siiad ja -forellid
- Soome kilud ja silgud
- Eesti hapukapsad
- Skandinaavia delikatessid ja konservid
- Euroopa juustud
- Eesti ja soome pagarisaadused
- Väga maitsvad islandi rasvaheeringad
- Suur valik mitmesuguseid kalafileesid purkides
- VERIVORSTID

SUITSUTAME ostjate poolt toodud lihasaadusi

Avatud teisip.—neljap. 8—6, reedel 8—7, laup. 8—4.
Esmaspäeviti suletud.

Lilled leeripäevaks ostke meilt!

CITY FLOWERS

2091 Danforth Ave. (Woodbine lähedal)
Toronto, Ont. M4C 1K1
Telefon 699-9691

Avatud pühapäeviti, pühade ajal ja õhtuti
Avatud iga päev 9—6 p.l., 7 päeva nädalas

★ Oleme spetsialistid lillekimpude valmistamise alal ★

LEERIPÄEVAKS MAITSVAMAD TORDID ja muud kondiitrisaadused ostate meilt

PETIT PARIS
Cake & Coffee Shopp Inc.

2384 Bloor St. West, Toronto, Ont. M5S 1P5
Telefon 769-9881

Proua ja härra Eric Naus

SPORT

Spordiuudiseid kodumaalt

Tallinnas peetud Eesti—Soome ujumismaavõistlusel olid Eesti ujujad ülekaalukalt juhtimisel ja võitsid vahekorraga 156:106. Soomlased olid nädal varem Helsingi lähedal Espoos peetud ujumisvõistlustel parandanud 32 korda oma ujumisrekorde, näidates nende head vormi ja tegid Tallinnas „Kalevi“ ujulas veel uusi Soome rekorde. Eestlased läksid võistlusele tugeva konkurentsi kartusega, kuid võistluste käigus ilmnes eestlaste üleolek, kes said 22-st esikohast 17. Kahel korral uuendati ka Eesti rekordit: Oleg Labzin ujus 100 m selili 1.00,87-ga ja Eesti naiskond, kuhu kuulusid Aivi Liiv, Katrin Sillaste, Marina Trofimova ja Pille Haug ujusid 4 x 100 m kombineeritult ajaga 4.29,79. Meesujujaist oli eestlasist edukaim Margus Kukk, kes saavutas esikohad 100 m vabalt ja 100 m liblikujumises aegadega vastavalt 53,13 ja 57,83. Naisujujaist saavutas Marina Trofimova neli esikohta. Eesti noorterekorde parandasid Pille Haug ja Aivi Liiv, esimene võitis 100 m vabalt ajaga 1.00,89, teine 200 m selili ajaga 2.23,08. Äsjane ujumisvõistlus oli Eesti ja Soome vahel 11-nes, neist on eestlased võitnud kuus.

☆

N. Liidu ulatusega noorte purjetamisvõistustel Sevastoopolis saavutasid Tõnu ja Toomas Tõniste Tallinna Kalevist 114 „Kadeti“ klassis peetud võistlusel kolmanda koha.

☆

Mustal merel toimus Shotsis rahvusvaheline regatt, kus „Täht“-klassis tuli Alar Valmer oma soodimehe Nikolai Poljakoviga kolmandale kohale. „Lendavad hollandlased“ olid M. Zhurba ja Urmas Oja neljandad, „Tornadol“ Ain Pomerants ja Mart Vilgats kuuendad.

☆

Kuigi suvine hooaeg on juba soojema kliimaga maades alanud, peetakse põhjaaladel ikka veel talispordivõistlusi. Strelnas, Leningradi lähedal peeti märtsi lõpul N. Liidu meistrivõistlused jääpurjetamises. Rahvusvahelises DN-klassis, kus võistlejaid oli kokku 56, olid esimese kümne hulgas peale eestlaste ainult üks lätlane. Kuldmedali sai Haapsalu Keskkooli abiturent Vaiko Vooremaa, hõbemedali endine maailmameister Mati Kuulmann, pronksi Raul Kõiv.

Samuti olid Eesti jääpurjetajad head monotüüp-XV-klassis, meistritiitli said Peeter Zhuravljov ja Väino Jürjo, teiseks jäid Ants Raud — Tõnu Kristjuhan, kolmandaks Arvi Viisma — Endel Raud.

☆

Murmanskis peetud N. Liidu suusakrossi finaalvõistlusel jäi Arne Sirel 10 km suusatamises teisele kohale.

☆

N. Liidu noorte võrkpallimeistrivõistlustel jäid eestlased ukrainlaste meeskonna järel teisele kohale. Eesti meeskonna parim mängija võrulane Jaanus Lillepuu arvati N. Liidu noortekoondise kandidaadiks.

☆

Tokios toimunud rahvusvahelistel sisevõistlustel kergejõustikus oli Jaak Uudmäe komikhüppes tagajärjega 16.17 seitsmendal kohal; esikohale tuli ameeriklane Willie Banks tagajärjega 17.20.

☆

Eesti sportvõimlejate auhinnavõistlustel oli edukaim Natalja Prodaznaja, kes võitis rööbaspuudel, poomil ja toenghüpetes. 11-aastane Aili Sempelson oli parim vabaharjutuses. 11-aastane Marika Kraav sai eriauhinna originaalseima poomiharjutuse eest. Meestest oli Margus Albin esimene toenghüpetes, vabaharjutusel ja rööbaspuudel, Viktor Saaron rõngastel, toenghooglemises ja kangil.

☆

Moskvas toimus kaheksa N. Liidu ülikooli ja Bratislava ülikooli sportlaste vaheline sisekergejõustikuvõistlus. Katrin Rehemaa jooksis 100 m uueks Eesti siserekordiks 2.52,9. Samuti jagas ta esikohta ka 600 m jooksus koos Liina Mäega, mõlemal ajaks 1.37,3. Tartu üliõpilasist võitis Toivo Mägi 600 m jooksu ajaga 1.20.8, Oleg Kravtshenko hüppas kõrgust 2.13 ja Ulvi Noot jooksis 60 m tõkkeid ajaga 8,8.

☆

Haapsalus peeti Eesti sisemeistrivõistlused ammulaskmises. Meistritiitli omas viljandlanna Merike Sikemäe, kes 18 m distantsil laskis 600 võimalikust 597 (298 + 299) silma. Tulemus on 13 silma parem kehtivast naiste maailmarekordist. Meestest saavutas meistritiitli Ülo Telgmaa 591 silmaga.

UUDISEID KODUMAALT

Oma isikliku allkirjaga andis Leonid Brezhnev seadluse kangelasema aunimetuse andmiseks koos kangelasema ordeniga Haapsalu rajooni „Sõpruse“ kolhoosi liikmele Tiiu Johannes tütar Karmile, kes on sünnitanud ja üles kasvatanud kümme last.

☆

Möödunud talv oli kodumaa jõgedele ja järvedele jääkatte ehitamiseks ebasoodus. Jääkate Peipsi järvel, Narve „merel“, Soomelahel ja suuremal osal Pärnu lahel ning Väinamerel oli nõrk ja ebaühtlane. Kohati puudunud üldse. Selletõttu jäänud ka talvine kalapüük kesiseks. Nimetatud veekogudes teostatava harrastusliku kalapüügi osas pandi maksma 1. nov. 1980 uued määrused, mille kohaselt on Peipsi järvel, Pärnu lahel ja Väinamerel kalastajate seltsile ettenähtud püügipiirkondades sügistalvisel hooajal maksuloata lubade alusel püük võimaldatud neile, kes ei ole Kalastajate Seltsi liikmed. Teiste veekogude kohta see määrus ei käi. Kalastajate Seltsi liikmeile on püügiloaks nende seltsi liikmekaart. Tasuta kalapüügiõigus on N. Liidu ja sotsialistliku töö kangelastele, Kuulsuse Ordeni kõigi kolme järgu kavaleridel, üleliidulise tähtsusega personal pensionäridel, N. Liidu ja Eesti NSV Ülemnõukogu saadikuil, Lenini ja riikliku preemia laureaatidel, N. Liidu ja liiduvabariikide aunimetusi saanud teadus-, kunsti- ja kultuuritegelastele, Suure Isamaasõja veteranidel ja alla 16 a. vanustel koolinoortel. Neil peavad kalastamisel kaasas olema vastavad tõendid või dokumendid. Näib et sellele uuele klassile kuuluvad ka kaladki Eesti vetes.

☆

Kodumaal pole siseministeerium mitte ainult korravalvega tegelev, vaid korraldas koos Eesti Ajakirjanike Liiduga kirjandusliku võistluse miilitsa elu paremaks valgustamiseks ajakirjanduses, televisioonis ning raadios. Esimesed auhinnad määrati K. Mihkelsile ja O. Jaksile televisioonisaadete „Poolt ja vastu“ ja „Kommunist“ eest ning ajalehe „Molodjotzh Estonii“ toimetuse osakonnajuhatajale M. Levinile rubriigi „Õiguskeelest tõlgitud“ eest. Teise auhinna said Eesti Raadio saatesarja „Turuvarblased“ autor H. Raudkivi ja „Sovetskaja Estonija“ toimetuse osakonnajuhataja G. Rozenshtein. Kolmandad auhinnad määrati vene nimedega ajalehtede toimetajaile, televisioonisaadete korraldajaile ja Tallinna Siseasjade Valitsuse Kriminaaljälituse vaneminspektorile O. Filonovile. Neile lisandusid veel ergutuspreemiad.

☆

Nõukogude seaduses on määritletud, et elamu kuulub kodanike isikliku omandiõiguse objektide hulka ning selle pärandamiseks on õigus. Ka Eesti NSV maakoodeksi parag. 88 3. lõike kohaselt lubatakse neile kodanikele, kes elavad linnades ja alevites ning kellel on maal isiklikus omanduses hooneid, anda õuemaad 0,01—0,05 ha piires, mille hulka ei kuulu hoonete alla kuuluv maa. Rajooni ametivõimude poolt võidavat seda lisamaksustada, kui kasutatavad maatükid on suuremad.

Kevadine jää nõuab Eestis ohvreid

Tänavu on jääolud olnud üldiselt halvad Eesti veekogudel. Nii on Peipsi järvel mitu jääle minevat kalastajat uppunud. Kaks uppumisohus olnud kalastajat küll päästeti, kuid nad surid külmetuse tagajärjel, paar meest on jäänud seni leidmata.

Paju pahandusi on olnud lastega. Pärnus, Tartus ja mujal on vetel päästjad uppumissurmast päästnud 8 poissi. Tallinna lahel päästeti kolm 9—10-aastast poissi, kes olid läinud jäätükkidega „purjetama“. Õigel ajal jõuti appi ka mitmele uisutajale ja kelgutajale, kellest üks väiksem tüdruk siiski uppus sõites jõekaldast alla otse lahtise vee kohal. Kiire vool viis lapse koos kelguga jää alla. Mänguhoos uppus tuletõrje veevõtukohas üks 9-aastane poiss.

Ebaühtlasi jääolusid pole arvestanud mitmed autojuhid ja traktoristid. Lämmijärvel vajus üks buss läbi jää, õnneks kalastajad pääsesid. Pääses ka mitu mootorratturit, järve jäid paar mootorratast.

Kurvemini käis kahe purjus traktoristi käsi, kes Elva majandi traktoriga läbi jää Sulaoja kanalisse kukkusid ja uppusid. Traagiliselt lõppes sõit ka 40-aastasele hiidlasele, kes kavatses traktoriga üle jää sõita Saaremaale viina järele.

10. märtsil oli tuuline ilm. Kaks Lümanda sovhoosi kalurit läksid merest võrke välja võtma. Mehed olid võrkudega ametis ega pannud tähelegi, et tugev maatuul jää liikuma pani. Märkasid alles, siis, kui veeriba oli umbes 300 m laiune. Ehmunud mehed hüppasid jäisesse vette lootes kaldale ujuda. Ühel see õnnestus, teine 28-aastane mees uppus.

ILMUS

Oskar Lutsu KEVADE I

Saadaval „VABA EESTLASE“ talituses ja kooliõhtutel Eesti Majas raamatute müügilaual.

HIND $6.00 — postiteel $6.50

VABA EESTLASE TALITUSES müügil stereo heliplaat

INGEMAR KORJUS bass-bariton

CHARLES KIPPER — klaverisaade

Metsateel (A. Kapp), Ennemuiste (M. Saar), Üks suu (M. Saar), Muremaa (R. Päts), Laul sõnajala õiest (T. Vettik), Sind tervitame kuldapäike (A. Karindi) ja Rändaja õhtulaul (J. Tall) ja rahvalaule: K. Raidi seades — Laulu mõju, Kui ma hakkan laulemaie, Ära viies ja Kivikasukas, L. Virkhausi seades — Kus on kus on kurva kodu, V. Kappi seades — Linakatkuja ja J. Zeigeri seades — Kanneldajast vend.

Hind $9.50 pluss postikulu $1.—

ILMUS:

FRED LIMBERG

ISAMAA EEST

Eesti Vabariigi sõjajõudude organisatsioon ja juhtkond.

Lugeja leiab sellest raamatust 1028 nime, keda lugedes tekkib küsimus: kuhu nad on jäänud? Kuigi mõni neist on oma maise teekonna lõpetanud läänes, on enamus hävinenud koos Eesti riikliku iseseisvusega. Selles raamatus on tuhat meie sõjameestest leidnud sel viisil tagasihoidlikku meenutust.

Hind $18.00 pluss saatekulu 70 centi

MÜÜGIL VABA EESTLASE TALITUSES

ILMUS — 1978. a. kauneim eestikeelne luuletuskogu

Ivar Ivask

„ELUKOGU“

I. Ivask püsib oma luules tugevate sidemetega Lõuna-Eesti vanemate sünnimullas. Tema nägemuslik luule Soomest, selle shamanlikust soome-ugrilisest tundest ja müstikast, aga ka oma ümbruskonnast mujal maailmas on tunderikas ja tähelepanuerk. Elukogusse on valitud paremik ta varem ilmunud kogudest.

320 lk. Hind $10.00 — saatekulu 50 centi

SAADAVAL „VABA EESTLASE“ TALITUSES

32.

„Ära tee nalja tõsiste asjadega! Nii lolle eestlasi ei või isegi välismaal olla, kes nii vigaselt mõtleks!“ pahandas Esta.

„Aga sina ju tembeldasid nad — mitte just eriti tarkadeks,“ õiendas Mari.

Helin lisas:

„Tõsiste asjadega peabki nalja tegema, naljakad on niikuinii naljakad. Ja mis see loeb, kui nad meid kommunistideks peavad? Meie teame, aga nemad ei tea, et enam polegi kommuniste ega kommunismi!“

„Eesti parteilased on — ükskõik mis nad on — ikkagi meie mehed. Ja pealegi meie haritud noormehed peavad sellesse põlatud parteisse astuma, et välja tõrjuda neid purulolle kõrgetel kohtadel sigatsevaid venelasi. Selle peletu nõukogu korraga saab ka hakkama — kannatab ju muuta. Ainult üks vaenlane meil on — ja selle peab ka neile sõnaselgeks temega — venelane! Igasugune, olgu suurvenelane või sibulavenelane, väike- või mugulvenelane!“

„Kas sina Mari, arvad, et need pagulasjuhid seal ei tea, mis ja kuidas meil siin on ja elatakse?“ küsis Lembi.

„Küllap ehk natuke teavad, aga neil on seal moes praegu niiviisi tagantkätt lahmida. Eriti meie vanemad isandad seal... tead, mis ma arvan: nad ei ole päris vabad süütundest, et nemad seda ilusat Eesti riiki aitasid maha mängida! Kuni siin aina arreteeriti ja küüditati, oli neil vähemasti see eneseõigustus olemas, et nemad olid väljaspool seda ohtu. Aga nüüd tulid vangid ja küüditatud koju tagasi — mis sa nüüd räägid? Ei jäägi muud üle, kui ütle, et näe on punaseks läinud kõik...“

„Pärast rasket sunnitööaega pole meie raskused veel otsas: üks neist on see, et vana vang peab õppima nii väliseestlast kui oma kodueestlast mõistma — ja vaata, et lõpuks veel ka lepitama!“ filosofeeris Helin.

„Kas sa Helin arvad,“ küsis vihane Katre, „et nende pagemine ja pagulaspõli olid tõesti sama rasked kui meie arreteerimised ja vangipõli?“

„Miks mitte? Vaata üle selle suure kohvisaali — kus on teine nii lõbus seltskond kui meie oma? Meil, tähendab vanadel vangidel ja sundasujatel oli kõige parem osa käes: meie närvid on tervemad kui kojuigatsuse all kannatavail pagulastel ja hirmu-inertside all kannatavail kodueestlastel...

Peale selle me ei süüdista siia jäetuid ega äraläinuid, meie peaaegu et arvame, et neil kõigil vedas... Seda nemad meist arvata ei saa. Meie südametunnistus meid ei piina, et keegi siin jäi arreteerimata meie eest või et keegi läks ära meie eest. Neid küll — kõik nad võivad öelda: näe, see ja see mees või naine istus minu eest! Ja meil on selge siht silma ees, peame selle nendegi silmade ette upitama: „vänkud koju“!

„Laula siis juba parem,“ ütles Mari: „Välja, välja vabariigi seest / kel jalas kirsasäärikud / ja lipsu pole ees!“

„Igal asjal on mitu külge — nii segasel filosoofial kui ka selgel tegelikkusel.“ Helin tõmbas oma käekotist välja pikliku kirjaümbriku, ulatas selle Marile ja ütles:

„Loe seda kõigile. Siis räägime edasi.“

Mari luges oma pehmel, selgel häälel:

„Via Air Mail — New York — 21. 11. 1957
saatja Õie Mäekask
485 Park Ave. New York, USA
adresseeritud Helinale“.

Ta tõmbas kirja ümbrikust välja ja andis ümbriku teistele vaadata:

„Mina loen, teie vaadake — kus on ikka templeid ja marke!“

„Lgp. preili Helin,

Teie olete vahest rida pikki aastaid mõelnud oma endisele õpetajale, kes oli kunagi Teile kaunis lähedal ja kellega Teil, nagu olen kuulnud, oli vahekord. Sellest oletan, et pole just kerge, siis kui on...“

Mari katkestas ja naeris: „Haha-haa! — Kuule Helin, kes see tobe on, see Mäekask? — „kes oli kunagi Teile kaunis lähedal“ — ja nüüd on kaunis kaugel... Hahhah-haa!“

„Mis nõmedus see on? Loe edasi, see on nagu omaaegsete Vorkuta poiste lüürika!“

Aga juba jätkas Mari lugemist:

„...et pole just kerge siis, kui on oldud nii lähedal ühele mehele ja toodud ohvreid, et seda elu, mis Teie kord endas kandsite, kuid oma sõbra soovi järele pidi järgnema abort.“

„Issand!“ hüüdis Pärja. Aga Mari ei katkestanud:

„Saatus lahutas Teid ja minule teadaolevatel andmetel siis, kui Teie Omakaitses õena olite ja soovisite sõda võita. Teie olite olnud tõeline sangar ja patrioot. Ma loodan, et Teil on läinud hästi ning aastad ja elu on Teile andnud paremat.

„Teie endine sõber on nüüd minu õemees ja nad elavad Ameerigas. Nad on abielus juba hulk aastaid ja neil on kaks last tütar ja poeg. Elavad õnnelikult, õemees töötab omal alal ja ta naine töötab arstina haiglas.

„Mina kui erapooletu isik olen Teist nii palju kuulnud ja ma otsustasin Teile kirjutada. Ma loodan, et Teie mu kirja omate vaatamata, et käesolev aadress on ju Teie endine elukoht, kus Teie isa oli tööl...

„Kui see kiri võib olla satub kellegi kätte, kes teab midagi Helin ...'st, sündinud .... (päev, kuu, aasta), siis palun see talle edasi saata.

Tervitab Õie Mäekask“

„Paistab, et ongi kõik!“ märkis Mari.

„Noh, kuulge!“ hüüdis päris ehmatanud Esta, „see on ju kinnipanemise kiri!“

„Muidugi! See on kolme aasta eest juba saadetud“, arvas Lembi.

„Mina ei saa aru,“ arutas Pärja, „misjaoks oli Helinale vaja kirjutada, ta nime ja isanime ja sünniaastat ning kuupäeva? Nagu ta ise ei teaks, kus ta kunagi elas või millal sündis!“

„Aga,“ ütles Katre, „kui tegelik adressaat oli KGB — misjaoks muidu: ...kui Omakaitses olite ja sõda soovisite võita...“

Mae nõudis, et Mari loeks veel kord seda kirjakohta, kus juttu oli saatuse lahutusest.

„Saatus lahutas teid minule teada olevate andmetel siis, kui Teie Omakaitses õena...“ luges Mari.

„Kindel, et adresseeritud KGBle! Mäherdune julmur! Temale teada olevad andmed... Küllap talle teada on needki andmed, et meie kirjad käivad läbi tsensuuri!“ ütles vihane Mae.

„Mis sina sellest arvad, Mari?“ küsis Helin.

„Miks see Mäekõiv sinu peale nii tige on? Et põrutab 14 aastat hiljem läbi raudse eesriide oma andmeid! Miks ta sind hävitada otsustas? Ja kas tal siis andmeid ei olnud, et oled oma „süü“ juba lunastanud? — Aga kui ei oleks, siis ütlen ma sulle, oleks nõiajaht kohe 1957. aastal lahti läinud!...“

Üldse on see üks madala kadeduse musternäidis või armukadedus? Mina sinu asemel, Helin, oleksin uhke: veel teisest ilmast ihub see daam sinu hävitamiseks nuga! Mis sa talle tegid? See tähendab, mis sa ise mõtlesid, kui selle kirja said?“

„Esimese ehmatusega ainult naersin,“ ütles Helin. „Aga siis hakkas hale selle kirjutaja õeluse ja rumaluse pärast. Vastust ta ei tahtnud — ja see Mäekask on kindlasti vale nimi. Aga siinsete Pagari-meeste provokatsioon see pole — siis oleks ju keegi minu käest pärast midagi ikka küsinud... Mul ei ole kellegagi sealt — välismaalt — ei kirjavahetust ega muid suhteid. Pole ma nende peale õieti mõelnudki, olen nad unustanud.“

„Nemad — või vähemasti see — sind mitte!“ arvas Mae.

„Aga minul ei olnud andmeid,“ ütles Lembi, et sa Omakaitsega rindel olid ja kangelastegusid tegid!“

(Järgneb)

Jimmy Carter naudib vabadust

WHITE PLAIN — Juba paari kuuga on endine USA president Jimmy Carter peagu unustatud, väljaarvatud juhul, kui mõni leiab veel vajaduse teda hurjutada saamatuse pärast. Viimasel ajal on siiski hakatud küsima — mida teeb Jimmy Carter? Ja vastus sellele on rõõmustav: murekortsud tema näos on pehmenenud ja asemele on tulnud tervislik lõunaosariigile omane päevitus.

Ühele ajakirjanikule, kes küsis kuidas ta elab, vastas ta, et „ma ei saa öelda, kui hea on jälle kodus tagasi olla.

See on ainus koht, kus ma alati olen tahtnud elada ja kus ma tahaksin veeta oma elu ülejäänud päevad, otse siin, kus mu rahvas elab"

Neli aastat Valges Majas on ta vanaks muutnud. Omal ajal nooruslikuna tundunud president näeb nüüd oma 56-aastale vanana. Kuigi vaid paar kuud lahutavad teda maailma suuremate võimupiiridega poliitilisest ametikohast on siiski tema näos näha juba kosumise muljet. Töörutiin, mille ta aastaid tagasi omaks võttis, ei ole muutunud: ta tõuseb ikka kell 6.30 hommikul ja jookseb oma 150-aakrilisel maa-alal, mis ümbritseb ta kodu linnakese ühes otsas.

Ta jõuab tagasi õigeks ajaks, et lehvitada 13-aastasele kooli minevale tütrele Amy'le ja sõidab siis 500 meetrit läbi peatänava majja, kus ta on sündinud. See on nüüd ta kontor. Kahekorruselise puuehituse taha on parkeeritud Secret Service elamuauto.

„Unusta hetkeks kontor", ütleb ta oma Secret Service ihukaitsjale. „Vaatame korraks linnas ringi. Mul pole selleks enam aastaid aega olnud."

Tagasi kontorisse naasnult, meenutab Jimmy Carter Ronald Reagani ametisse astumise päeva kui „suurimat päeva oma elust."

Tt ütleb sellest rääkides, et „ma mäletan, kui me istusime lennukis Andrew lennuväljal ja üks teine lennuk lahkus enne meid. Selles oli Cyrus Vance, kes läks lahendama pantvangide küsimust. Alles selle järel tuli mu teadvusse, et ma ei ole enam president."

J. Carter ei kritiseeri Reagani tegevust, tal ei ole ühtki kommentaari tema administratsiooni kohta või kuidas nad hakkama saavad riigi juhtimisega. Ta lihtsalt meenutab, naeratab ja see on kõik.

Teatud nostalgiline unustuse tolm on kohalikes kinkeärides, kus kotid maapähklitega ootavad ostjaid. Aga ärimehed ei muretse, et rahvas oleks ta täielikult unustanud. Kui nad teada saavad kus ta elab, tulevad inimesed jälle uudishimulikena kohale, sest keegi ei saa teda unustada nii kiiresti.

Tulimuld 1980

52 luuletust, 3 proosapala, 8 artiklit, 6 arvustust, 1 juubelikirjutis, 5 kunsti- ja teatrialast artiklit, 4 artiklit keelest ja 5 mitmesugust lühemat kirjutist on arvud, mis iseloomustavad möödunud aasta „Tulimuld" 1980 31. aastakäiku selle 224 leheküljel. Nendele täienduseks on 27 fotot ja 23 reproduktsiooni. Vaatamata majanduslikele üha raskenevaile probleemidele, on ajakirja möödunud aastakäik võinud ilmuda ja jätkata oma ülesannet kultuuriajakirjana ning sidemepidajana meie hajutatud kultuuriühiskonnas.

Luulet on Elmar Pettailt, Arno Vihalemmalt, Eeva Pällurilt, Aarand Roosilt, Veroonika Vaeraselt, Ene Kaseorult, Arnold Mändlalt, Ivar Ivaskilt ja Aleksis Rannitilt. Ulatuslik värsivalik on Vorkuta vangilaagris surnud Annus Rävälä eleegilistest luuletustest; see arbujate vaimukirkust väljendav Siberi mahasurutuses loodud luule on suurepärane näide inimliku viletsuse kiuste loovast vaimujõust, väljapääsuotsimine aheldatusest, et „teise ilma minna ranna kaudu / kust lahkund vaenegi ei kanna raudu" (Ristikiri). Kaks luuletust on võetud Marie Underi loomingust, seoses tema testamendi avaldamisega. Rootsi luuletaja Bertil Malmbergi luuletuse „Hullud" on tõlkinud Sylvia Airik-Priuhka. Nagu nimedest selgub on mõned neist uued luuletajad, mistõttu tekib vajadus, et ajakiri neid ka omalt poolt veidi tutvustaks.

Ilukirjanduslikku proosat on kaks K. Ristikivi ja üks V. Uibopuu lühipala. Kirjanduslik on aga kolmest numbrist läbikäiv B. Kangro ja K. Ristikivi kirjavahetus „Kirjad romaanist". Juba eelmises aastakäigus alanud kirjavahetus on võrratu kirjanduslooline varaait kahe kirjaniku loomingu mõistmiseks.

Viimane aastakäik on andnud ulatuslikumalt ruumi kunstisisulistele kirjutistele E. Kõksi ja P. Reetsi poolt. Samuti on keeleteaduse alal V. Uibopuu väga ulatuslik analüüs B. Kangro viimase romaani sõnavarast. A. Roosi keeleteaduslikud tööd näitavad, et keeleuurimine võib veel paguluseski sellise intensiivsusega toimuda.

Tähelepanuväärne on H. Viirsalu ülevaade teatrietendusist ja lavakunstiharrastusist Lundis, kuna selesarnaselt peaksid ka teised eesti keskused oma teatritegevust jäädvustama, pealegi on mitmes kohas see lõppenud või lõppemas, jätmata mingeid kokkuvõtlikke ülevaateid.

Viimane aastakäik on mitmekülgne nagu ühe rahva kultuurilooming saabki olla ja peab olema. See tingib maailma majanduslike raskuste vältimiseks senisest rohkem koondumist ajakirja ümber. Rõõm on omada sellist maitsekat ja sisukat ajakirja.

Hannes Oja

LUGEGE SEDA NAGU OLENEKS SELLEST TEIE ELU.

Teie mureks on teada, kuidas kõige ohutumalt käsitada masinaid, varustust ja ohtlikku materjali teie töökohal. Teie tööandja mureks on anda teile informatsiooni ja organiseerida järelvalvet, mis kindlustab teie ja teie kaastöötajate julgeoleku.

Occupational Health and Safety Act'i alusel on teil õigus teada julgeolekuprobleeme ja õigus kaasa aidata kindla ja tervishoidliku töökoha säilitamiseks.

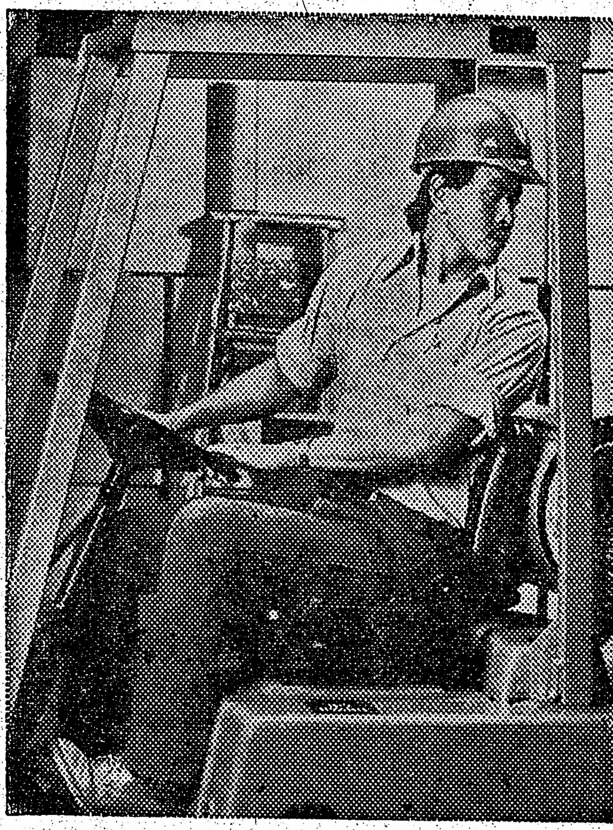

Kui teil on mõni probleem või kui te muretsete julgeoleku pärast oma töökohal, siis kõnelege oma tööjuhatajaga. Igaüks peab hoolitsema selle eest, et julgeolek töökohal oleks kindlustatud.

ARVESTAGE SEADUST. SEE VÕIB TÖÖTADA TEIE KASUKS. SEE EI SAA TÖÖTADA ILMA TEIETA.

Ontario Ministry of Labour
Occupational Health and Safety Division
Robert G. Elgie, MD, Minister
William Davis, Premier

VABA EESTLANE

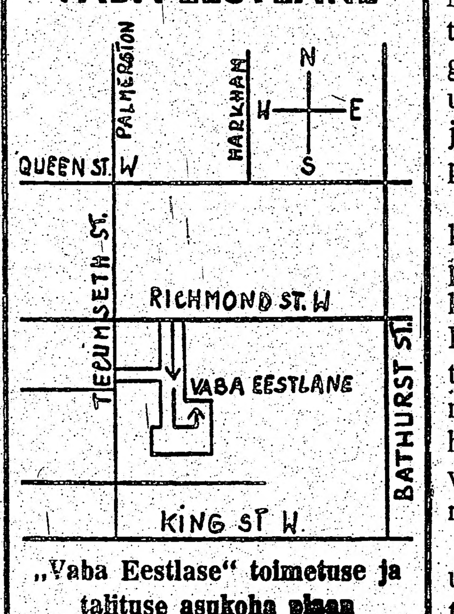

„Vaba Eestlase" toimetuse ja talituse asukoha plaan

TOIMETUS JA TALITUS avatud esmaspäevast reedeni kella 9—4-ni.

Telefonid: toimetus **364-7521**
talitus **364-7675**

Toimetajad kodus väljaspool tööaega:
Karl Arro 482-0242
Hannes Oja 481-5316

Kuulutusi võetakse vastu: nädala esimesse ajalehte kuni esmasp. homm. kella 11-ni ja nädala teise ajalehte kuni kolmap. homm. kella 11-ni.

KUULUTAMINE VABA EESTLASES on tasuv ajalehe laialdase leviku tõttu.

Kuulutuste hinnad:

üks tolli ühel veerul	$3.50
esiküljel	$4.—
tagaküljel	$3.75

KUULUTUSI VÕTAVAD VASTU:

1. **Vaba Eestlase talitus**
135 Tecumseth Street
Telefon 364-7675
Postiaadress: Box 70. Stn. C.
Toronto, Ont. M6J 3M7
Talitus väljaspool tööaega:
Helmi Liivandi 251-6495
2. **Mrs Leida Marley**
Ajutine aadress:
37 Mann Ave.
Toronto, Ont. M4S 2Y2
Telefon: 483-2588

Ivar Ivask toimetas teose Nobeli laureaadist

Luuletajal, „World Literature Today" toimetajal ja ülikooliõppejõul Ivar Ivaskil on jäänud aega veel muudegi raamatute toimetamiseks. Äsja ilmus Oklahoma Ülikooli kirjastusel tema toimetatud teos „Odysseus Elytis: Analogies of Light".

Kreeka luuletaja Elytis oli 1979. aasta Nobeli kirjandusauhinna laureaat, milline austus on tõstnud huvi tema loomingu vastu Ameerika mandril. Selle tühimiku täitmiseks ongi Ivask kogunud valiku kriitilisi kommentaare lisaks näidetele Elytise töödest.

Raamat algab kahe I. Ivaski artikliga, esimene „Analogies of Light: The Greek Poet Odysseus Elytis" ja katke I. Ivaski intervjuust pealkirja all „Olysseus Elytis ja tema luule". Järgnevas lühiantoloogias on tõlkeid Elytise loomingust ja siis rida tuntud tänapäeva kirjandusteadlaste kriitilisi artikleid Elytise loomingu üle, mis on nähtud väga erinevaist aspektidest. Visuaalsel poolel on ka näide Elytisest kujutavkunstnikuna, on toodud katke ta „Märkide raamatust", fotosid, viimaste hulgas ka luuletaja koos Rootsi kuningaga laureaadi au vastu võtmas.

Teose lõpus on kronoloogia Elytsie elust, saavutusist ja loomingu ilmumisajast ning lõpuks ilmunud tööde nimekiri. Kokku on selles väga palju huvipakkuvat ühe tänapäeva suurima luuletaja loomingust. Teos on kujundatud maitsekalt ja eestlasile rõõmu tekitavais ilutsevais kaanevärvides.

Õnnetus soome töölisega Tallinnas

TALLINN — Soome ehitustööline sai raskesti vigastada 14. aprillil tööõnnetusel Tallinnas linnavalitsuse ehitusprojekti juures. Õnnetuse tõttu 70 töölist organiseerisid pealõunaks streigi, et juhtida tähelepanu töökaitse puudulikule olukorrale. Ehitustöölised asusid telingute korrastamisele, kui üks osa tellingutest varises kokku.

Vanaraua kogumise kampaania Eestis

Hiljuti avastati Rootsis shokeerivalt, et N. Liit kogub Eesti surnuaedadelt hauariste ja müüb neid vanarauana Rootsi. Vanaraua kogumine on N. Liidus üleriiklik tegevus, mille kogumine on sunduslik kõigile ettevõtetele. Hiljuti andis Nõukogude Liidu Kommunistlik Parei Keskkomitee ja N. Liidu Ministrite Nõukogu uue määruse „Abinõudest vanametalli ja musta metalli jäätmete varumise (äraandmise) ja töötlemise edasiseks täiustamiseks."

Uus määrus olevat oluline, kuna praegu ei kasutata täielikult ära võimalusi vanametalli äraandmise ja töötlemise laiendamiseks. Veel minevat tehaseõuedel ja ehitustel, asulate, kolhooside ja sovhooside territooriumidel, maanteede ja raudteede ääres, remonttöökodade juures ning linnade prügi ja räbumägedel kaduma märkimisväärne hulk vanametalli ja musta metalli jäätmeid. Surnuaedade riste enam loetelus pole nimetatud, vist on need kõik juba „varutud". Ebarahuldavalt edenevat vanametalli töötlevate ettevõtete ehitamine ja rekonstrueerimine; viimane vist tingis surnuaedadest rüüstatud ristide Rootsi valumisse viimist.

„VABA EESTLANE"
on valvel eestlaskonna üldhuvide eest!

Kõrgesagedus-heli tervishoiu teenistuses

Kõrgesagedus-heli, ultra-heli, (ultra-sound) on heli, mille sagedus asub väljaspool inimese kuulmisvõimet.

Viimase kümne aasta jooksul toimunud tehnoloogiline areng lubab seda heli nüüd väga edukalt kasutada inimese tervisliku olukorra uurimisel. Eriti väärtuslikuks on kujunenud ultra-heli rakendamine uurimistel ühenduses lapse arenguga enne tema sündimist. Väga edukalt kasutatakse ultra-heli ka olukordades, kus on tegemist südame- või allkeha organitega. Ultra-heli eriti suur eelis röntgeni-kiirte kõrval on fakt, et ta ei ole organismile sugugi ohtlik.

Dr. Ants Toi eelseisev loeng — täiendavate diagrammide ja diapositiividega — kirjeldab tehnikat ja võtteid, kuidas siseorganitest hääle abil tehakse pilte ja kuidas arst saadud informatsiooni kasutab nii diagnoosi kui ravi juures.

Külalislektor, dr. Ants Toi on alates 1974. a. McMaster ülikooli arstiteaduskonna professor ja ülikooli haigla diagnostilise ultra-heli (Diagnostic Ultrasound) osakonna juhataja.

Loeng on kolmapäeval, 6. mail kell 7.30 õhtul Tartu Instituudis.

ADVOKAADID

ENN ALFRED
ADVOKAAT-NOTAR
Room 1002, Royal Trust Tower
Toronto Dominion Centre
Postiaadress: P.O. 326, Toronto
Ont. (Bay & King) M5K 1K7
Telefon: 869-1777
24-tundi telefoni valveteenistus

TED ROLAND LAAN
advokaat-notar
133 Richmond St. W., Ste 705
Toronto, M5H 2L3
Tel. 364-7072

RAAMATUPIDAJAD

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
55 University Ave., Ste. 600
Tel. 862-7115
Toronto, Ont. M5J 2H7

„VABA EESTLANE" on vabade eestlaste häälekandja

VABA EESTLANE

Ilmub 2 korda nädalas — teisipäeval ja neljapäeval

Teisipäeval, 28. aprillil 1981 — Tuesday, Aprill 28. 1981

KIRIKUD

TORONTO EELK JAKOBI KOGUDUS
Kirik: Redeemer Luteri kirik, (Bloor ja Indian Rd.)
Õp. T. Nõmmik, 501 Davisville Ave., Tortnto M4S 1J2. Tel 483-2478 ja 1-527-0410.

Pühap., 3. mail kell 4 p.l. EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS ja pühapäevakool. Järgneb emadepäeva pühitsemine pühapäevakooli ettekannetega.

Õpetaja kõnetunnid: igal neljapäeval kell 18.00—19.30 omas kodus. 501 Davisville Ave., Toronto ning igal esmaspäeval kell 18.00—19.30 Hamiltoni kiriklas, 3 Mapleside Ave., Hamilton, tel.: 527-0410.

EELK TORONTO VANA ANDRESE KOGUDUS
Carltoni ja Jarvise nurgal
Õpetaja Andres Taul
Toronto, Ont. M6G 3K6
17 Frank Cresc.
Tel. 656-5248, kirik 923-5172

Pühap., 3. mail JUMALATEENISTUS kell 11 e.l., jutlustab Usut. Inst. õpilane Albert Roost, solist Evi Valge.

Pühapäeval, 10. mail kell 4 p.l. EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS. Kohvilaud. Emadepäeva kõne preili Maret Kapp.

Õpetaja A. Taul on puhkusel 19. aprillist 2. maini. Koguduse hooldaja-õpetajaks on Elmar Pähn, tel. 284-7858.

TORONTO EESTI AP.-OIGEUSU KOGUDUS
R. R. 5, Orangeville, Ontario
Praost E. Lepik
Tel. 1-519-941-4309

Pühapäeval, 3. mail, kell 11 hommikul toimub jumalateenistus Peetri kirikus. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik, laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

Väga hästi korda läinud kevadise näitemüügi eest avaldavad koguduse juhatus ja vaimulikud kõigile annetajatele ja korraldajatele, eriti aga koguduse naisringile, oma südamlikku tänu.

EESTI EV.-LUTERI USU PEETRI KOGUDUS TORONTOS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto
M4P 2L1. Kiriku tel. 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto
M4N 1L8, tel. 483-4103

Leerilaste õnnistamise jumalateenistus pühap., 3. mail kell 2 p.l. St. Paul's Anglican'i kirikus, 227 Bloor St. E., solist Estra Väli-Toompuu. Laulab leerilaste koor Margit Viia juhatusel. Viiulisolist Marianne Urke. Külalisorganist Inga Korjus.

ÕPETAJA KÕNETUNNID: teisipäeviti ja neljapäeviti kell 6—8 õhtul. Muul ajal kokkuleppel.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church, 45 Davenport Rd.
Jutlustaja Allan Laur,
141 Clark Ave., Unit 50 Thornhill, Ont. L3T 4P4. Tel. 889-8173.

Laup., 2. mail kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühap., 3. mail kell 1.15 p.l. pühapäevakool lastele ja täiskasvanuile. Kell 2 p.l. JUMALATEENISTUS. Kõneleb Gustav Pitka, Issanda surma mälestamine.

Teisip., 5. mail kell 7 õ. PALVEÕHTU.

TORONTO EESTI VABAKOGUDUS
562 Jones Ave., Toronto 6, Ont.
Jutlustaja E. Saraoja
20 Thorncliffe Ave.
Toronto 6, Ont.
Tel. 463-6223

Pühap., 3. mail kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõnelevad A. Ehasoo ja jutl. E. Saraoja. Issanda surma mälestamine.

TORONTO KOLMAINU EESTI EV.-LUT. USU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto (Sherbourne'i allmaa jaam on kiriku kõrval).
Õpetaja O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd.,
Scarborough, Ont.
Telefon 698-7977 või 766-7853
Kantseleis, telefon 921-9417.
kantseleis, telefon 921-9417.

EMADEPÄEVA JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 3. mail kell 1.30. Teenistusel laulab Toronto Pensionäride Klubi koor hr. E. Tobrelutsu juhatusel. Jumalateenistuse järele on emadepäeva koosviibimine kiriku saalis. Emadepäeva-kohane kõne pr. Anne Agur'ilt ja ettekandeid koorilt.

Pühapäeval, 17. mail on jumalateenistus kell 1.30.

Kõnetunnid on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8 kiriku kantseleis.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Tel. 465-0639
Pastor K. Raid
36 Bards Walkway,
Willowdale, Ont. M2J 4T9
Tel. 499-6488.
VABADUSE KUULUTUSE"
raadiosaated igal pühapäeval kell 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 3. mail kell 10.15 homm. pühapäevakool. Kell 11 homm. JUMALATEENISTUS. Kõneleb K. Raid, meeskoor.

Kell 6 õ. TUNNISTUSTE ÕHTU, K. Raid, naistrio.

EKN pooldab Eesti Päevi Torontos

(Algus lk. 1)

Õpetajate Ühingul on kavatsus Eesti Keele- ja Kooliaasta puhul korraldata kirjandite võistlust noortele. Vangistatud Vabadusvõitlejate Abistamistoimkonna esimees Kanadas A. Nõmmik andis ülevaate siinsest toimkonna tegevusest, mainides, et vabadusvõitlejatele on saadetud 40 pakki 1411 dollari väärtuses. Eesti ühiskond on selleks annetuste tegemisel vastutulelik olnud ja praegu on veel 1168 dollarit järel edaspidiseks toetuse organiseerimiseks. Esimees Laas Leivat kandis ette ka Sault Ste. Mariest saabunud sealse EKN-u esindaja V. Kaldma kirja, mis valgustas sealset tagasihoidlikku tegevust.

Järgnenud äbirääkimistel toonitas E. Salurand eriti, et meie vabadusvõitlejate abistamise osas on meie kirjad jäänud mingil põhjusel eriti kauaks seisma Kanada välisministeeriumisse ja sealt on vastused visad tulema.

L. Leivat tõstis üles järgmiste Ülemaailmsete Eesti Päevade asukoha küsimuse ja esitas koosolekule vastu võtmiseks EKN-u juhatuse ettepaneku, et pidustused tulevad meie rahvuslikest huvidest lähtudes korraldada Torontos, kuna siin on suurem ja elujõulisem eestlaste keskus ning meil on pidustustega ka võimalik siin kõige mõjuvamalt esile tuua oma rahvuspoliitilisi ja vabadusvõitluslikke taotlusi.

ESTO-84 asukoha lõplikuks kindlaksmääramiseks tuleb EKN juhatusel koos Sihtasutus Eesti Päevad Kanadas juhatusega uuesti kokku kutsuda Kanada eesti organisatsioonide ja koguduste esindajate üldkoosolek,

kus määratakse kindlaks ka ESTO-84 korraldava peakomitee moodustamise alused. Ettepanekus avaldati tunnustust Vancouveri eestlastele nende püüdluste eest ESTO-84 korradamiseks Vancouveris, kuid avaldati lootust, et sealsed eestlased mõistavad neid kaaluvaid motiive, miks järgmised pidustused tulevad korraldada Torontos.

E. Salurand tähendas lisaks, et Vancouveri eestlaste seisukohad pidustuste korraldamiseks Vancouveris on olnud kõikuvad. Ta nentis ka, et eelmine koosolek, kus otsustati Vancouverile pidustuste korraldamiseks anda järelmõtlemisaega, oli rahvakoosolek, kus osavõtjad ei esitanud oma organisatsioonide seisukohti. Ta nurises ka, et nooremal generatsioonil puudub poliitiline arusaamine nende pidustuste tähtsusest. Juhatuse ettepanek kinnitati ühel häälel.

Vastates Ü. Jürima küsimusele EKN-u majandusliku olukorra kohta selgitas E. Salurand, et EKN-ule on toetustena laekunud 21. aprilliks 22.265 dollarit, see on 750 dollarit rohkem kui eelmisel aastal samal ajal. Eelarve on koostatud siiski 28.000 dollarile ja sinna on veel tükk maad minna. Toetajate arv on pisut suurem kui eelmisel aastal, tõustes 970 isikule.

J. Pahapill mainis, et ta tegutses möödunud suvel EKN-u esindajana Torontos Balti rahvusgruppide ja ukrainlaste poolt korraldatud Vaba Olümpia korraldamise komitees. Talle selgus, et meie sportlased olid väga nõrgalt esindatud ja et meil puudub sportlaste tegevust koordineeriv organisatsioon. Ta tegi koosolekul ettepaneku vastava koordinaatori ja spordijuhi nimetamiseks EKN-u juurde, millise ettepaneku üldkoosolek kinnitas.

Edasi võttis üldkoosolek vastu põhikirja muudatuse ettepaneku. Muudatuse kohaselt on EKN-u koosseisu volituste kestvuseks kolme aasta asemel neli aastat.

Läbirääkimiste all võtsid sõna veel H. Lupp, T. Tõsine, E. Lindaja, K. Arro ja Laas Leivat. R. Antik rõhutas, et EKN peaks ka kultuurilisel alal arendama üldist koordineerivat tegevust. EKN-u kultuurikomisjoni esimees A. Kittask mainis, et tema juhtimisel töötav komisjon on katusorganisatsioon, kes teeb selles kapatsiteedis jõudu mööda kõik võimaliku. Lõpuks võeti vastu R. Antiku ettepanek, et EKN süvendab oma tegevust meie kultuurielu koordineerimisel ja laiendamisel.

E. Salurand juhtis lõpuks tähelepanu eelolevatele EKN-u valimistele, mainides et seni on registreeritud 42 kandidaati, kuid EKN-u koosseis on ette nähtud 45-iiikmeline ja valimiste korraldamiseks oleks vaja kogusummas 50 kandidaati. Ta pani koosolejatele südamele kandidaatide leidmisel pingutuste tegemiseks. Järgnesid veel sõnavõtud H. Tederit, A. Kalalt, L. Leivatilt ja I. Heinsoolt. I. Heinsoo küsis, miks Ottawas peaminister Trudeau juures toimunud põhiseaduse populariseerimise vastuvõtul esitasid eestlasi lätlased, vastas L. Leivat, et lätlased esinesid Balti Liidu raamides, kus lätlane T. Kronbergs on praegu esimees.

Pikk ja sõnavõturohke töökoosolek lõppes Eesti hümniga.

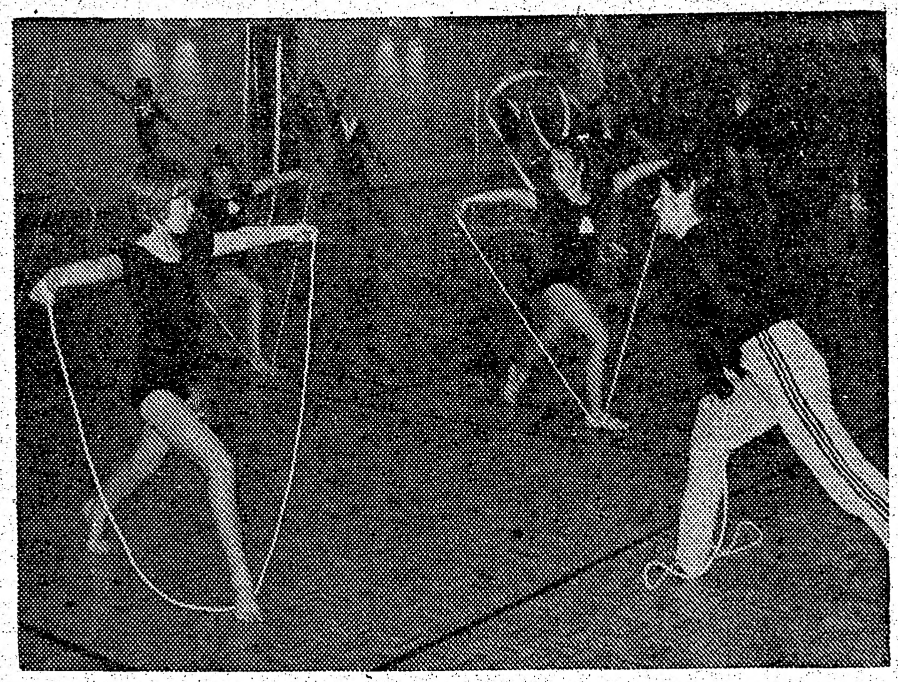

Treener Annely Riga noortele võimlejatele nööriga võimlemist õpetamas. Foto: Vaba Eestlane

Maakondade piiritõmbajad käisid Killamängude Eestis

Pidustuste kujundamine viidi maastikule

Läinud laupäeval sõitsid Killamängude peakomitee ja maakondade esindajad suvisele Killamängude pidustuse asukohale Moonstone talikuurrordi maa-alale Killamängude Eesti maakonnapiiride määramiseks ja muude mängudega seotud küsimuste arutlemiseks, mida on praktilisem teha kohapeal. Vaatamata vilule ilmale, oli kell 10 hommikul nõupidamisest osavõtjaid kolmekümne ümber. Esindatud olid kõik maakonnad väljaarvatud Tartumaa ja Petserimaa.

Enne koosolekut tutvuneti põhjalikult maa-alaga, et leida mis oleks sobivam peo kohaks. Maakondade vahel oli elav diskuteerimine Killamängude päevase tegevuskava asjus ja kulus ligi kaks tundi enne, kui jõuti iga maakonna poolt piirimärgid maha panna.

Kohapeal tehtud vaatlusile järgnes peahoones koosolek, mida juhatas Killamängude peatoimkonna esimees J. Vihma.

Ta selgitas lühidalt erinevust eelmise ja nüüdse Killamängude vahel maakondade paigutamise osas. Seekord asuvad maakonnad üksteise läheduses, mis annab rahvale parema võimaluse üksteisega tutvunemiseks.

Päeval oleks tõelised killamängud, rõhuga rahvamängudele ja nende läbiviimisel on suur osatähtsus noortel. Osavõtuks on põhimõttelise nõusoleku andnud Jõekääru Lastesuvekodu, „Kungla" rahvatantsijad ja paljud teised noored on lubanud anda abi programmijuhile Anne Tüllile.

Juhatuse ettepanek, mis oli möödunud sügisel ajutiselt esitatud üldkogule maakondade asetuse osas, võeti üksmeelselt vastu.

Ilusal, Lõuna-Eestilikul maastikul on maakonnad metsa ääres sõõris, kuna keskel on Tallinn.

Seal toimub avamine ja selle läheduses ka päevased Killamängud ning esinemised.

Iga maakonna asetust tähistaks mingi sümboolne ehitus või värav, mille kõrval lehviks Eesti lipp. Samuti leiti, et iga maakond teeks maakonnast kaardi, kuhu iga külaline oma asukoha ära märgiks.

Veel arutati mitmeid praktilisi küsimusi seoses peopäevaga. Tutvuneti L. Pihlbergi kavandatud voldikuga ja Anne Tüll tõstatas mõningaid ideesid päevases ja õhtuses kavas, mida maakonnad võiksid täita.

Pärast asjalikku koosolekut tutvuneti peahoonega, kuhu saab ruumi Eesti Etnograafiline Ring oma väljapanekuiks, E. Abistamiskomitee oma müügilauale ja postkontor Tallinn.

Siis mindi uuesti mäenõlvakule, kus iga maakond veel vaatas üle oma maakonna asetuse ja arutati kujundamisvõimalusi. B. Lindre on koostanud plaanid saabujate sujuvamaks vastuvõtuks, et ei tekiks sabasid sissetulekul.

Kõik osavõtjad lahkusid sõbralikus üksmeeles ja vahetasid pidustusega seotud mõtteid veel tagasitulekul Torontosse.

Hamiltoni Eesti Seltsi Segakoori kevadkontsert

HAMILTON (VE) — H.E.S. Segakoori aasta tegevuskava on pingerikas, kuna Segakoor esineb peale oma kontserdi ka kirikus ja samuti H. E. Seltsi üritustel. Pärast Eesti Vabariigi aastapäeva saab koor alustada ettevalmistustega oma kevad-kontserdiks. Muidugi on siis nii koorijuhil kui ka lauljatel väga kiire, kuna harjutustel käimine sageneb. Suure vaeva nägijad on samuti solistid koori oma ridadest — Hilda Sepp, Valve Tali ja Aino Tera.

Käesoleval kevadel on kontsert kahes osas, esimeses osas on eesti koorilaulu, kuna teises osas tuleb unustada kontserdi meeleolu ja koor viib kuulajad seiklema Nipernaadi teelahkmele. Kuna H.E.S. Segakoor võttis osa Nipernaadi lavastusest Seedriorul möödunud suvel, siis on nüüd koorijuht Olaf Kopvillem seadnud Nipernaadi lood oma taktikepi alla. Nipernaadi ise saabub kohale Torontost. Seda rahutu hingega reisimeest kehastab Avo Kittask. Klaverisaade on Eva Rammo kindates kätes.

Tava kohaselt on ka sellel aastal pärast kontserti kohvilaud kaetud segakoori daamide poolt.

Kontserdi piletid on müügil kooriliikmete käes ja kohapeal enne kontserti. Kontsert toimub 9. mail, ruumid on tuttavad möödunud aastast — First Place Auditoorium, 350 King St. East, Hamilton. Koht on kättesaadav — südalinnas. Toronto poolt tulijatele: 403 pealt välja sõita Main St. E. Main Streeti mööda sõita kuni Wellington St. (tuled) — üks tänav edasi on East Ave. — Keerata vasakule ja seal ongi First Place. Sissekäik King St. E. Auditoorium on teisel korrusel.

Põhja-Iirimaa kodusõja lävel

BELFAST — Põhja-Iirimaal ähvardab puhkeda kodusõda kui Iiri terroristide organisatsiooni Irish Republican Army liige Bobby Sands vanglas näljastreigi tagajärjel sureb. Bobby Sands nõuab vangistatud IRA liikmetele poliitiliste vangide õigusi, millede andmisest Briti peaminister Margaret Thatcher kategooriliselt on keeldunud. Bobby Sands alustas oma nõudmiste läbisurumiseks näljastreiki ja on streigi tagajärjel kaotanud 98 naela oma kehakaalust. Arstide arvates võib ta igal hetkel surra ning poliitilistes ringkondades kalkuleeritakse, et see võib vallandada Põhja-Iirimaal suured rahutused ja isegi kodusõja, mille lõpptulemusi on raske ennustada.

Eesti näitlejanna pääses

Eesti näitlejanna Ene Rämmeld pääses koos 8-aastase pojaga N. Liidust välja oma mehe, filmirežissöör Vladimir Karassovi juurde Pariisis, teatas rahvusvaheline jälitatud kunstnike liit Münchenis. Nagu teatas liit, on ta enam kui poolteist aastat taotlenud lahutatud perekonna kokkuviimist. Nimekad kunstnikud nagu Claude Lélouch, Jean Louis Barrault, René Clair ja Eugene Ionesco on kirjade ja petitsioonidega taotlenud kunstniku väljapääsemist ning teinud seega eesti näitlejanna rahvusvaheliselt tuttavaks.

E.R.

Sobivaks KINGIKS igale noorele kooli lõpetamise ja leeri puhul on

kvaliteetne saksa

kirjutusmasin

Olympia

TEIE

YORK BUSINESS MACHINES

286 Eglinton Ave. West
Toronto. Tel. 481-5673

Sündmuste kalender

- **Neljapäeval, 30. aprillil kell 8 õ. T.E. Aiandusklubi loenguõhtul laudkonnavestlus „Kevad ja suvi aias".**
- **Laupäeval, 2. mail kell 3 p.l. ja kell 7.30 õ. St. Lawrence Centre Town Hall'is Eesti Rahvusteater Kanadas esitusel L. Koidula „Säärane mulk".**
- **Laupäeval, 2. mail kell 3 p.l. St. Lawrence Centre Town Hall'is Eesti Etnograafilise Ringi näitus.**
- **Kolmapäeval, 6. mail kell 7.30 õ. Tartu Instituudi loenguõhtul dr. Ants Toi ettekanne „Ultra heli uuem diagnostika arstiteaduses".**
- **Laupäeval, 9. mail kell 6.30 õ. Armenian Community Centre'is (Victoria Pk. Ave. & Hwy 401) TERR „Kungla" mai-ball.**

2. mail toimub St. Lawrence Centre Town Hall'is Eesti Rahvusteater Kanadas lavastusel Lydia Koidula näidend „Säärane mulk", millega tähistatakse nimetatud näidendi esilavastuse 110. aasta juubelit. Pildil vallavanem Kure Aadu — Heino Vellner vestlemas karjapoisi Jütsi — Kristiina Valteriga.

Foto: Udo Leppik